

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 5 MAART 1930

No. 740

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
 Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart
 ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbins; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Lossen nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

4 MAART 1930.

In verband met de maandswisseling bestond er in de tweede helft dezer week iets meer vraag naar geld; de markt bleef echter nog zeer ruim en alleen de call-rente kon een stijging van beteekenis ondergaan. Aanvankelijk liep de rente nog terug van $1\frac{1}{4}$ tot $1\frac{1}{4}$ pCt.; maar daarna trad een vrij snelle stijging in en Zaterdag werd tot 3 pCt. betaald. Ook de rente voor particulier disconto trok iets aan; na $2\frac{13}{16}$ pCt. werd gisteren $2\frac{15}{16}$ en 3 pCt. betaald. De prolongatierente bleef onveranderd; op een enkele uitzondering na werd 3 pCt. genoteerd.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft duidelijk den invloed van de maandswisseling te zien. De post binnenlandsche wissels steeg met f 6.4 miljoen. Deze vermeerdering is bijna uitsluitend toe te schrijven aan de toeneming van de credietischen van den Staat. In de afgelopen week werd een bedrag van f 6 miljoen aan schatkistpromessen rechtstreeks bij de Bank ondergebracht. De beleeningen blijken met f 29.3 miljoen te zijn vermeerderd. Het renteloos voorschot aan het Rijk steeg met f 6.5 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel onveranderd. De zilvervoorraad daalde met een kleine f 300.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans steeg resp. met f 100.000 en f 200.000.

De biljettencirculatie vertoonde een vermeerdering van f 44 miljoen. De rekening-courant-saldi blijken met f 3.6 miljoen te zijn teruggelopen. Het beschik-

baar metaalsaldo daalde met f 1.7 miljoen. Het dekingspercentage bedraagt nagenoeg 55.

* * *

De wisselkoersen bleven deze week ook nog hoog. De omzetten waren niet groot en niettegenstaande er voor de hoofdeviezen een geregelde vraag was, heerschte er een onprettige stemming. Voor het nagaan van het verloop van de koersen hier te lande moet allereerst weder worden vermeld, dat de Dollar/Pondkoers van 4.8630 verder tot 4.8585 is aangetrokken. Het Pond hier veranderde niet veel en schommelde rond de $12.12\frac{1}{2}$. Het eenige gevolg kon dus zijn, dat de Dollarkoers hier aantrok; van 2.4933 kwam de koers dan ook op 2.4957. De Mark bleef zich hier rond de 59.53 bewegen (het Pond in Berlijn noteert nog steeds ca. 20.37; de goud-invoeren uit Londen en nu ook uit Parijs blijven voortduren Mk./frs. 610:15). De overige koersen veranderden slechts weinig. Te vermelden valt slechts, dat Lires zeer vast waren en op 13.07 $\frac{1}{2}$ werden afgedaan, ondanks de disconto-verlaging tot $6\frac{1}{2}$ pCt. Zweedsche Kronen kwamen op 67.— (Ponden in Stockholm liepen van 18.12 op 18.10 terug; terugtrekking saldi in Londen door teruglopen der rentekoersen aldaar). Peseta's kwamen van 31.15 op 29.85. Turksche Ponden lager: 1.11 $\frac{1}{2}$. Pesos 94.

Op de termijnmarkt veranderden de marges bijna niet; alleen werd het disagio voor 1- en 3-maandsdollars groter, nl. 25—23 en 50—48.

LONDEN, 3 MAART 1930.

De vraag naar geld had ook in de afgelopen week de overhand, hetgeen in verband stond met het einde der maand en eenige groote transacties, die belangrijke verschuivingen in de markt en daardoor tijdelijk grootere vraag veroorzaakten. Het incasseeren van inkomstenbelasting blijft op het oogenblik steeds meer geld aan de markt onttrekken.

Disconto was buitengewoon flauw gestemd en eindigde de week dan ook op 3 $\frac{1}{2}$ pCt., dus meer dan 1 pCt. onder het officieel minimum van de Bank van Engeland.

Eene voortdurende vermindering in de laatste weken van het aan schatkistpromessen uitstaande bedrag, eene verdere vermindering van bankaccepten uit hoofde van algemeene slapte in zaken en lagere discontokoersen in andere buitenlandsche acceptentra, gepaard gaande met eene voortdurende vraag naar Sterlingwissels voor buitenlandsche rekening, zijn alle factoren, die den koers hier steeds verder doen inzakken.

In New-York schijnen de geldkoersen iets aan te trekken, zoodat Dollars hier gestadig iets duurder worden, terwijl Duitschland voortgaat het goud, dat in de open markt aangevoerd wordt, te absorbeeren.

AANDEELLEN MET VEELVOUDIG STEMRECHT IN BELGIË.

De nieuwe wet op de N.V. in Nederland beteekent, sociologisch beschouwd, een versterking van de positie van den belegger ten opzichte van die van den ondernemer. Door de oligarchische clause konden vroeger de oprichters van een N.V. zich een vrij zekere machtspositie in deze verzekeren. Dit is nu, doordat art. 48a en 50c bepalen, dat de algemeene vergadering met $\frac{3}{4}$ der stemmen, vertegenwoordigend meer dan $\frac{1}{2}$ van het geplaatste kapitaal kan afwijken van de verplichting de directie en de commissarissen te kiezen uit een opgemaakte voordracht, niet meer het geval.

Daartegenover wordt voor den grooten belegger een zeer grooten invloed opengelaten, daar het aantal uitgebrachte stemmen zich verhoudt als het aantal aandelen dat men bezit. Wel is een degressief stemrecht mogelijk, waarbij dus de groote aandeelhouder zijn invloed niet in gelijke mate ziet toenemen als het aantal aandelen, dat hij houdt. Maar dit kan hoogstens een middel zijn om een al te grooten invloed van een persoon buiten de groep der oprichters staande, te remmen, nooit om positieven invloed aan de oprichtersgroep te verzekeren.

De oprichtersgroep kan wel zijn invloed vergroten, door een ander door de wet toegelaten systeem van stembepaling toe te passen, waarbij de regeling vrij is op voorwaarde, dat niemand meer dan 6 stemmen uitbrengt. Maar tenslotte is, in een eenigszins uitgebreide vennootschap, op die wijze niet zoo heel veel te bereiken, zonder met een zeer groot aantal oprichters à 6 stemmen te werken, wat de kans op onderling meningsverschil weer vergroot. De constructie, die tenslotte Enka en Maekubee er op gevonden hebben, toen zij door het optreden van Loewenstein bedreigd werden, nl. de oprichting van 860 N.V.'tjes, die allen onder hun toezicht stonden en die allen 6 stemmen zouden hebben moeten uitbrengen, is zeer gecompliceerd en de vraag is niet opgelost of deze regeling door de Rechtspraak zou zijn erkend.

Het is begrijpelijk, dat de praktijk zoekt naar een uitkomst, die aan de oprichters een grooteren invloed toekent dan volgens de uiteengezette bepalingen mogelijk is. De sterke beperking van dien invloed lijkt niet in overeenstemming met de ontwikkelingstendenzen tot concentratie in de beschikking over het kapitaal, die zich in het moderne bedrijfsleven openbaart. Zij verkleint tevens te veel de beteekenis van die groep menschen die, steeds zinnend op nieuwe combinaties, het bedrijfsleven tot den intensieven bloei brengen, die het kenmerk is van het modern kapitalisme.

Het staat te vreezen, dat de mogelijkheid die de nieuwe wet op de N.V. schijnt te laten om toch den invloed van de oprichtersgroep te vergroten, daarbij tot een ontwikkeling zal leiden, die door de ontwerpers van de nieuwe wet zeker niet is bedoeld, die ook de grens van een toelaatbaar overwicht van de oprichtersgroep verre overschrijdt en die voornamelijk in België een ontwikkeling heeft verkregen, die óók hem, die een versterking van de positie van den ondernemer en zijn groep — want deze zijn toch meestal de oprichters — wenschelijk acht, als een excès zal afschrikken. Een bewijs tevens tot welke excessen men komt wanneer de normale groei van een — in de lijn der ontwikkeling liggend — streven, zooals de versterking van den invloed van den ondernemer in de vennootschap, wordt belemmerd en dit streven daardoor tot uiting komt op een achterbaksche wijze, waarbij dan elke rem ontbreekt.

De mogelijkheid om de oprichtersgroep een grooteren invloed te verzekeren ligt in art. 39d der wet, dat zegt: „Voor zoover bij de akte van oprichting niet anders is bepaald, zijn aan alle aandelen in verhouding tot hun bedrag gelijke rechten en verplichtingen verbonden.” Dit wil dus zeggen, dat men hiervan kan

INHOUD.

	Blz.
AANDEELLEN MET VEELVOUDIG STEMRECHT IN BELGIË door <i>Dr. R. van Genechten</i>	210
De ontwikkeling van onze handelsbeweging II (Slot) door <i>W. G. H. van der Zweep</i>	212
Inkomens en vermogens in Nederland door <i>Drs. O. Bakker</i>	213
Het jaarverslag der Banque Nationale de Belgique over 1929 door <i>Mr. M. L. van Goudoever</i>	216
Internationale loonsvergelijking door <i>P. Loosjes</i> met Naschrift door <i>Dr. Ir. B. Bölger</i>	217
De Indische middelen over November 1929	219
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Bank of England en de Industrie door <i>F. W. Forge</i>	220
AANTBEKENINGEN:	
De geldmarkt in Februari	222
OVERZICHT VAN TIJDSCRIFTEN	223
MAANDOLFERS:	
Overzicht van de Indische middelen	223
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederlandsch-Indië	224
Posterijen, Telegrafie en Telefonie	225
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	225
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	225—232
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

afwijken en bijv. aan preferente aandelen, of aan verschillende groepen van aandelen een verschillenden invloed kan toekennen. De vraag is daarbij alleen, of men daarbij niet in strijd komt met de bepaling van art. 44b, dat „aandeelhouders, wier bedrag aan aandelen gelijk is, hetzelfde aantal stemmen uitbrengen”. Het is niet mijne bedoeling de mogelijkheid, aldus onder werking der nieuwe wet toch een grooteren invloed aan de oprichtersgroep toe te kennen, te onderzoeken. Alles zal afhangen van de opvatting, die de Rechterlijke Macht omtrent deze bepalingen, die m.i. niet duidelijk zijn, en elkaar tegenspreken, zal blijken te hebben. Wel komt het mij echter interessant voor, te wijzen op de gevaarlijke ontwikkeling die, van eenzelfde standpunt uit, de praktijk der N.V. in België heeft genomen.

* * *

Ook in België is het stemrecht, als regel, rechtstreeks evenredig aan het aantal aandelen, terwijl de mogelijkheid van het scheppen van verschillende soorten aandelen er eveneens bestaat. De bepaling van art. 44b is er echter niet bekend, integendeel kunnen zelfs winstaandeelen en stichtersaandelen er stemrecht uitoefenen.

Men kent natuurlijk ook in België het stelsel der „Holding Companies”, waardoor het op zichzelf reeds mogelijk is, door het stelsel der dochterondernemingen, met een betrekkelijk klein kapitaal een groot aantal ondernemingen te controleren. Dit stelsel eischt echter, dat men althans in de moedermaatschappij de meerderheid der aandelen in handen heeft, de dochtermaatschappijen zijn daarenboven als zoodanig bekend. Anders wordt het echter, wanneer men in de moedermaatschappij zelf daarenboven nog de macht concentreert bij enkele geprivilegieerde aandeelhouders. Dit is bijv. het geval bij de C.I.L., die tengevolge van hare groote verliezen, de laatste weken sterk de aandacht trok. Met de dochtermaatschappijen (Quercine, Sofiliège, Bouchonneries Réunion en Linoleum) werkt deze trust met een kapitaal van 354 miljoen francs, door de aandeelhouders gestort, vermeerderd met 9 miljoen francs door de oprichters ingebracht. Deze hebben dus slechts 3 pCt. van het kapitaal ingebracht. Dit belet niet, dat zij 272.000 stemmen kunnen uitbrengen tegen 310.350 door de andere aandeelhouders, dus 45 pCt. van het totaal. Dit is echter nog maar kinderwerk in verhouding tot hetgeen in andere vennootschappen geschiedde. De „Moniteur des Intérêts matériels”, die een gedocumenteerde studie aan deze kwestie wijdde en aan wie ik mijne gegevens ontleen, onderscheidt voornamelijk 4 types van uitgifte van geprivilegieerde aandelen, die in België gebruikelijk zijn.

Type I. Men besluit een meervoudig stemrecht toe te kennen aan die aandeelhouders, die hun aandelen binnen een zeker aantal dagen op naam laten stellen.

Type II. De aandeelhouders kunnen, binnen 5 dagen contrôle-aandelen van een zeer kleine waarde (50 franc) met een gelijke stem als een gewoon aandeel verkrijgen. (Banque de Bruxelles).

Type III. Uitgifte van aandelen op naam van de gewone waarde, maar met meervoudig stemrecht, slechts gedeeltelijk volgestort en op denzelfden voet als de andere aandelen in de winsten deeland.

Type IV. *Uitgifte van aandelen, die een vaste rente afwerpen van 5 tot 8 pCt., geprivilegieerd boven elke andere winstuitkeering, geprivilegieerd bij de ontbinding der vennootschap. De aandelen bedragen 25 tot 100 franc, waarop pl.m. 20 pCt. gestort, met een zelfde stemrecht als de gewone aandelen.*

Verder nog enkele andere modaliteiten.

Voor het 4e type dat, zooals straks zal blijken, een zeer groote verbreiding heeft gevonden, is merkwaardig. Met een bedrag van 5 franc kan de geprivilegieerde aandeelhouder een stemrecht uitoefenen gelijk aan dit van een aandeel van 1000 franc. Maar daarenboven is hij, die het werkelijk gezag uitoefent in de vennootschap, van vrijwel elk risico ontslagen. Hij krijgt een vaste geprivilegieerde rente, en haalt bij ontbinding der vennootschap zijn inleg voor den neus der eigenlijke aandeelhouders weg. Het is bijna ongelooflijk, dat een dergelijke constructie door de beleggers is aanvaard. Maar zooals hieronder blijkt, is dit in hooge mate het geval geweest. Het is ook vrijwel onbegrijpelijk, dat tegen een dergelijke organisatie geen wettelijke sancties zijn getroffen. Maar het is in België niet geschied.

Men meene nu niet, dat deze constructies uitzonderingen zijn, die alleen betrekking hebben op enkele N.V.'s van geringe beteekenis. Integendeel, betreft het hier maatschappijen met een zeer groot expansiegebied, die ook in het buitenland hun kapitaal plaatsen.

Door de „Moniteur des Intérêts matériels” is nagegaan, dat van het totale kapitaal van de maatschappijen met een officieele noteering op de Brusselsche beurs, 44,8 pCt. behoort aan maatschappijen die geprivilegieerde aandelen hebben uitgegeven. Daarenboven is van het totale kapitaal van de Belgische maatschappijen, die geen officieele noteering ter beurse hebben, 27 pCt. in handen van maatschappijen, die geprivilegieerde aandelen hebben uitgegeven.

Van de maatschappijen met een officieele noteering ter beurse van Brussel, die geprivilegieerde aandelen hebben uitgegeven en die dus 44,8 pCt. van het totale kapitaal van de op de Brusselsche beurs genoteerde aandelen betreffen, behoort

tot type I	30,9 %	of	13,84 %	} van het op de Brusselsche beurs genoteerde kapitaal.
„ „ II	3,8 %	„	1,70 %	
„ „ III	5,3 %	„	2,37 %	
„ „ IV	46 %	„	20,61 %	
„ andere types	14 %	„	6,27 %	
	100 % of 44,8 %			

In deze maatschappijen bedragen de geprivilegieerde aandelen gemiddeld 2,9 pCt. van het uitgegeven kapitaal¹⁾, terwijl deze aandeelhouders gemiddeld 77 pCt. van het aantal stemmen uitbrengen van dit der gewone aandeelhouders, dus 41 pCt. van het totaal aantal stemmen, een aantal dat practisch altijd voldoende is om de meerderheid aan de houders dier geprivilegieerde aandelen te verzekeren.

Het is onnoodig aan deze gegevens nog veel commentaar toe te voegen. De feiten spreken voor zichzelf. Het is duidelijk, dat met een dergelijke regeling het rechtmatig belang van de oprichtersgroep, eenigen overwegenden invloed in de vennootschap te kunnen doen gelden, aanmerkelijk wordt overschreden. Een gedachte, die in zichzelf niet onbillijk is, wordt zoo

¹⁾ Dit wanneer zij geheel zijn volgestort. Zij zijn het echter gemiddeld slechts tot 25 pCt.

zeer overspannen, dat het maatschappelijk belang er bij verre te zoeken is. Men kan niet meer spreken over een leidende positie van hen, die het initiatief genomen hebben tot de oprichting van een onderneming, men moet spreken over een echte feudale heerschappij, die zich voor eeuwig van het bedrijfsleven heeft meester gemaakt, vrijwel zonder zelf eenig risico te loopen, zooals blijkt uit de kleine bedragen waartegen de geprivilegieerde aandelen worden uitgegeven en, vooral uit de, in de praktijk overheerschende uitgifte van het 4e type een echte contrôle-obligatie uit te geven, die zijn bezitter een vaste rente opbrengt.

Het is echter nog niet zoozeer in het geringe risico, dat zij die de geprivilegieerde aandelen bezitten, ondanks de meesterschap, die zij uitoefenen, aldus loopen, dat het grootste voordeel voor hen ligt. Dit voordeel is vooral tweemaal. Ten eerste komt op deze wijze het voordeel, dat de verkoop van de macht in de vennootschap biedt, een voordeel, dat in dezen tijd van concentratie en integratie van het bedrijfsleven dikwijls te realiseeren is, geheel de geprivilegieerde aandelen, ten goede en aan hen alleen. De overdracht van deze aandelen is voldoende om de vennootschap te doen overgaan in de feitelijke macht van een andere. Men kan zich voorstellen met welke fabelachtige winsten deze geprivilegieerde aandelen dan ook kunnen worden verkocht, winsten die zonder dien, alle aandeelhouders zouden zijn ten goede gekomen, daar men hen voor den overgang had moeten winnen, of hunne aandelen had moeten opkopen.

En ten tweede verzekert het bezit van deze geprivilegieerde aandelen aan hunne bezitters alle voordeelen aan het directeurschap en de commissariaten van een maatschappij verbonden. Het zijn niet alleen de oprichters, die, voor den tijd, dat zij zich werkelijk met de zaken der vennootschap bezighouden, de voordeelen van deze posten trekken, het zijn hunne rechtverkrigenden en hunne erfgenamen tot in lengte van dagen. En dit alles, men lette wel, zonder dat zij kapitaal van eenig belang in de vennootschap hebben belegd. Terecht vraagt de „Moniteur” zich af, waartoe de vergaderingen der aandeelhouders nog dienen.

Dit is m.i. de sociologische zijde van het probleem. De groep van de „brasseurs d'affaires”, is zich in België, dank zij deze regeling, die reeds een algemeen karakter heeft gekregen, aan het consolideeren tot een gesloten kaste. Dit moet in de eerste plaats politieke gevolgen hebben. Maar daarenboven en vooral is het een merkwaardig sociologisch verschijnsel. De kracht van het kapitalisme is tot hertoe geweest, dat het steeds nieuwe krachten heeft weten aan te trekken, dat het, om met Pareto te spreken, een breed geopende „élite” de leiding heeft gegeven, zoodat telkens nieuwe kracht van opgekomenen, de leidende groep kwam verjongen. Hier zien wij duidelijke tekenen ervan, dat deze „élite” zich begint te sluiten.

In België zal dit proces zich, wanneer er geen wetgevende maatregelen worden getroffen, binnen zeer afzienbaren tijd hebben voltrokken, al valt natuurlijk te verwachten en reeds te constateeren, dat, nu de beursroes uit is, de aandeelhouders critischer worden.

De nieuwe wet op de N.V. in Nederland heeft, in haar overdreven ijver om den rol van de oprichtersgroep te verminderen, ondertusschen deze ontwikkeling, die niet alleen tegen hare bedoeling ingaat, maar daarenboven m.i. een degeneratieverschijnsel van de kapitalistische maatschappij beteekent, niet duidelijk afgesneden. Ongetwijfeld zal de grootere nuchterheid van den Nederlandschen belegger een zoo snelle en overheerschende ontwikkeling als in België heeft plaats gehad, beletten, ook zonder wettelijke maatregelen. Maar een veel betere veiligheidsklep tegen dergelijke excessen is, naast een onmogelijk maken van bekende misbruiken, in de eerste plaats het tot stand komen van een regeling, die voor

den ondernemer, de oprichtersgroep, een invloed openlaat, zooals die in het belang is van de onderneming zelve en met de billijkheid tegenover zijn initiatief overeenkomt. Dit maakt het zoeken naar achterbaksche invloeden, die door hun oncontroleerbaarheid zelve tot buitensporigheid nopen, overbodig.

Dr. R. VAN GENECHTEN.

DE ONTWIKKELING VAN ONZE HANDELS- BEWEGING.

II (Slot).

Hoewel de ontwikkeling van onze handelsbeweging sedert 1913 — en niet in het minst die van onzen uitvoer — dus zeer bevredigend was, hebben de uitkomsten over het afgelopen jaar hier en daar tot uitingen van bezorgdheid aanleiding gegeven.

Handelsbeweging in iedere maand van 1929 vergeleken met die maand van het voorgaande jaar	Invoer		Uitvoer	
	miljoen kg	miljoen gulden	miljoen kg	miljoen gulden
Januari	+ 279	+ 16,7	+ 101	+ 12,7
Februari	— 630	— 40,3	— 305	— 28,1
Maart	— 832	— 31,2	— 187	+ 1,8
April	+ 50	+ 23,5	+ 292	+ 16,7
Mei	+ 336	+ 15,6	+ 275	+ 5,9
Juni	+ 300	— 1,8	+ 197	+ 17,5
Juli	+ 562	+ 29,7	+ 195	+ 9,7
Augustus	+ 421	+ 23,1	+ 130	— 5,-
September	+ 149	— 9,3	+ 51	— 8,1
October	+ 217	+ 24,-	— 57	+ 4,9
November	+ 203	+ 15,3	— 26	— 4,-
December	+ 163	+ 4,7	— 92	— 20,9

Tezamen ¹⁾ | +1.138 | + 68,4 | + 576 | + 3,3

De invoer besomde toen namelijk 31 miljoen ton ter waarde van 2.752 miljoen gulden en de uitvoer 16,3 miljoen ton ter waarde van 1.989 miljoen gulden, gevende een stijging van den invoer met 1.138 miljoen kg. en 68 miljoen gulden en van den uitvoer met 576 miljoen kg. en 3,3 miljoen gulden; waarbij de laatste van Augustus tot December — en vooral op het eind van het jaar — een scherpe inzinking vertoonde (de schommeling in het voorjaar is het gevolg van de ongewoon strenge koude). Het geeft inderdaad op het eerste gezicht geen indruk van groote veerkracht onzer volkshuishouding, dat — wanneer men het jaar in zijn geheel overziet — tegenover een stijging van de waarde van onzen geheelen uitvoer met 3,3 miljoen gulden, een vooruitgang van dien der radiotoestellen afzonderlijk met 59 miljoen staat, zoodat Philips zoo ongeveer als de deus ex machina verschijnt; die evenwel niet kon verhinderen, dat het aandeel van den invoer in de waarde der handelsbeweging van 1928 op '29 met 0,58 pCt. daarvan is gestegen, hetgeen zelfs in deze economische kolommen van een „record passief saldo” deed gewagen!

De snel toenemende toepassing van arbeid en kapitaal voor het vervaardigen van een gering aantal soorten gebruiksgoederen, zooals dat in de radionijverheid geschiedt, vormt uiteraard een eenzijdige belasting van de voortbrenging, welke in het algemeen haar gevoeligheid kan vergrooten; doch daar staat tegenover, dat het hier een zeer kapitaalintensief bedrijf betreft, dat als zoodanig en door internationale overeenkomsten en octrooien min of meer tegen onverhoedsche aanvallen is gewapend, terwijl zijn afzet op een kleine, maar welvarende, binnenlandsche en op een 60-tal buitenlandse markten steunt, dus uiterst gelijkmatig is verdeeld. Daarneven moet worden overwogen, dat de aanwezigheid van een bedrijfstak als de onderhavige, het onttrekken — of althans het onthouden — van economische krachten aan andere bedrijven met zich kan brengen, welke bij eenerzijds verminderende be-

hoefte, of intreding van een langzamere ontwikkeling, voor gebruik anderzijds vrij komen. De uitvoer van de radionijverheid wordt overigens ook thans nog ver door die van de textielnijverheid, de bereiding van plantaardige oliën en vetten, de diamantslijperij en de zuivelnijverheid overtroffen, terwijl de mijnbouw, de machinijverheid, de tuinbouw, de eierwinning en de vleeschnijverheid haar bij den uitvoer een heel eind naderen.

Tracht men vervolgens de oorzaken van de geringe toeneming van den gezamenlijken uitvoer op te sporen, dan blijken belangrijke dalingen bij de hierna genoemde goederen — met een vermindering van ruim 90 miljoen gulden tezamen — voor te komen: varkens, versch varkensvleesch, bacon, ander gezouten varkensvleesch en spek, margarine, pure lard en steam-lard, soya-olie, geharde plantaardige oliën, vetzuren (behalve stearine en oleïne), cacao-olie, suiker, suikerbieten, uien en sjalotten, aardappelen, gecondenseerde gesuikerde ondermelk, bloembollen, onbereide runderhuiden n.a.g., Nederlandsch Indische koffie, vaartuigen en bunker-kool voor vreemde schepen. Voorts kan nog een aanzienlijke vermindering van den uitvoer van garens, gevolg van den gedrukten internationalen toestand der textielnijverheid, worden genoemd.

De belangrijkste oorzaak van het verminderen van den vee- en vleeschuitvoer ligt deels in het verminderen van den afzet van varkens naar Frankrijk — doordat als gevolg van den slechten uitval van den oogst der voedergewassen daar te lande de binnenlandsche markt er met eigen vee werd overvoerd — en deels in het Italiaansche invoerverbod van varkens van Mei 1928. Het groote binnenlandsche aanbod in Frankrijk heeft tevens onzen uitvoer van versch varkensvleesch daarheen doen verminderen, terwijl wij — evenals Denemarken, Ierland, Zweden en Canada — minder bacon dan in 1928 naar Engeland leverden. Nieuw Zeeland krijgt voor de vleeschvoorziening steeds grootere beteekenis. Ook voor margarine en aanverwante vette stoffen en suiker was er een aanmerkelijke achteruitgang, waarbij de kracht van het margarine-concern en het feit, dat het hier een weinig elastische behoefte betreft, bij de eerste goederensoort eerder aan een weloverwogen verkooppolitiek dan aan een geschokten afzet doen denken. Met betrekking tot de suiker zijn er inderdaad ernstige moeilijkheden, die, naar bekend, in tal van landen om een oplossing vragen en waarbij Nederland — door zijn Indische suikercultuur — niet de zwakste plaats inneemt. De bezwaren van onzen land- en tuinbouwuitvoer mogen, na hetgeen hieromtrent eerder werd bericht ¹⁾, bekend worden geacht. Bij de gecondenseerde gesuikerde melk, aardappelen en cacao-olie is de achteruitgang uitsluitend en bij de huiden overwegend aan het dalen van den prijs te wijten; de kleine achteruitgang van de uitgevoerde hoeveelheid van deze laatste en haar prijsdaling hangen zeer vermoedelijk met een stilte op de huidenmarkten door het luwen van de Russische vraag samen. In den jongsten tijd zijn de Sovjet Republieken weder in Zuid Amerika aan de markt gekomen.

Tot zoover het beeld van het jaar als geheel; thans de verzwakking van den uitvoer in het najaar, welke in December, met een achteruitgang van 92 miljoen kg. en 21 miljoen gulden tegenover die maand in 1928, het grootst was. De buitenlandsche afzet daalde toen vooral van de volgende goederengroepen, van welke de uitvoer overigens in het geheele tweede halfjaar en ten deele ook daarvoor kleiner dan voorverleden jaar is geweest:

Goederengroepen	minder uitvoer in Decem- ber 1929 dan in 1928	
	mill. kg	mill. guld.
1. dieren en dierlijke voortbrengselen	3	6
2. plantaardige voortbrengselen	24	4

¹⁾ Eenige onregelmatigheden in de maandelijksche cijfers zijn hierin vermeld. Zie voorts het vergelijkende overzicht in E.-S. B. No. 735, blz. 110.

¹⁾ Zie E.-S. B. Nr. 725, blz. 1035, Nr. 727, blz. 1035 e.v. en Nr. 729, blz. 1133 e.v.

6. oliën, enz.	5	2,3
9. garens, weefsels en kleding.....	1,3	3
13. voedingsmiddelen.....	13	3,3
14. vervoermiddelen	8	2
Tezamen.....	54,3	20,6

Onder verwijzing naar het hiervoor medegedeelde betreffende den uitvoer gedurende het geheele jaar, zij ter verklaring van het verscherpen der daling in de laatste maand bovendien de aandacht op den flauwen uitvoer van zuivel (groep 1), groene erwten, fijne zaden, sinaasappelen, kool en vlas (groep 2), vrijwel alle textielgoederen (groep 9), cacao, chocolade, tabak, sigaren, spiritus, bier, suikerwerk en biscuits (groep 13) en baggermolens voor de Indische tinwinning (groep 14) gevestigd.

De vraag, of deze verminderingen in overwegende mate met een onbevredigenden gang van het internationale zakenleven samenhangen, laat zich nog niet met zekerheid beantwoorden. In sommige dalingen van den uitvoer (bijvoorbeeld van baggermaterieel naar Indië) is deze oorzaak zeker aan het werk; doch hier boven werd de opmerkelijkheid op eenige omstandigheden van anderen aard gevestigd, terwijl vroeger op het verplaatsen van de voortbrenging van verbruiksgoederen buiten de oude productielanden werd gewezen¹⁾, dat de andere invloeden onzes inziens ver in betekenis overtreft. Waarnaast dan nog een ruime plaats voor schommelingen van voorbijgaanden aard moet worden opengelaten.

Want de invoer geeft slechts weinig reden tot het veronderstellen van plotseling grooter geworden moeilijkheden voor ons bedrijfsleven. Immers, zijn stijging met 68 miljoen gulden komt overeen met het toenemen van de invoerwaarde (nauwkeurig met 69,5 miljoen) van buizen, n.a.g. ijzerconstructiewerk, koperwerk, petroleum, benzine, n.a.g. rollend materieel en onderdelen, automobielen, radio-onderdelen en -toestellen, n.a.g. elektrische toestellen, verbrandingsmotoren, door een krachtwerktuig te drijven arbeidswerktuigen en hijschtoestellen, compressoren en pompen, n.a.g. werktuigen en geïsoleerd koperdraad. Deze goederen bestaan vrijwel uitsluitend uit hulpmiddelen voor onze nijverheid en wel in het bijzonder voor de electrotechnische nijverheid en voorts uit vervoermiddelen met daarvoor benodigde brandstof.

Voorts besomden van de 28 grondstoffen, welke zich voor een vergelijking leenen — naast het eerder genoemde ijzererts — slechts ruwe jute (13,2—12,9 miljoen kg.), ongebluschte kalk (296—288 miljoen kg.), cement (892—734 miljoen kg.), ruw ijzer (36—31 miljoen kg.), getrokken ijzerdraad (43—38 miljoen kg.), walsdraad (30—29 miljoen kg.), rood koper in koeken (5,9—5,3 miljoen kg.) en ongetwijnde katoenen garens (28,2—27,9 miljoen kg.) een lager invoergewicht. Hiervan lag de oorzaak bij jute, cement, ijzer en koper in een verflauwing van den invoer tegen het eind van het jaar, in welk verband ook nog op staafijzer en gezaagd naaldhout kan worden gewezen.

Ook dit is nog te weinig om een gevolgtrekking ten aanzien van het al dan niet doordringen van buitengewone remmende invloeden te rechtvaardigen, en zulks te minder, daar de waarde van den uitvoer in de afgelopen maand weder gelijk was aan die in Januari van het voorgaande jaar, bij een stijging tot ruim 105 pCt. van de uitvoerwaarde in December jl. Tegenover de laatstgenoemde maand is er een toeneming van den uitvoer van onbewerkte en halfbewerkte voedingsmiddelen met 2,5 miljoen gulden, in fabrieken bereide voedingsmiddelen met 2,9 miljoen, grondstoffen van minerale herkomst met 1,9 miljoen en van de n.a.g. fabrikaten met 1,5 miljoen; hetgeen — verrekend met een daling van den uitvoer der levende dieren en onbewerkte plantaardige stoffen — een

¹⁾ Zie E.-S. B. Nr. 726, blz. 1058 e.v. „Onze nijverheid en de wereldhuishouding“.

stijging van den geheelen uitvoer met 8 miljoen oplevert. De waarde van den invoer was thans lager dan in het begin van verleden jaar, doch 3 pCt. hooger dan in December jl., terwijl zijn aandeel in de waarde van den gezamenlijken in- en uitvoer 59,25 pCt. beliep, tegenover 60,52 pCt. in Januari 1929 en 59,78 pCt. in December jl. Wie door het „record passief saldo“ mocht zijn geschokt, kan dus weder blijmoedig verder gaan! *)

Zw.

INKOMENS EN VERMOGENS IN NEDERLAND.

Drs. O. Bakker te 's-Gravenhage schrijft ons:

Onder dezen titel¹⁾ heeft de Sub-commissie uit de Commissie voor de Economische Politiek een studie in het licht doen zien, die een vergelijking bedoelt te geven tusschen de totale inkomens en vermogens even vóór den wereldoorlog en thans (bldz. 5).

Het onderzoek naar volksinkomen en -vermogen is in het verleden steeds uitsluitend door particulieren ingesteld en zij stuitten daarbij, door het ontbreken van de noodige statistische gegevens, op allerlei moeilijkheden, zoodat de resultaten van hun arbeid dan ook met een zeker voorbehoud aanvaard worden. In het onderhavige geval betreft het een enquête van een staatscommissie en hoewel deze in eerste instantie over geen meerder statistisch materiaal beschikt dan de particuliere onderzoekers, mag toch aan het werk van zulk een regeeringslichaam hogere eischen gesteld worden: het beschikt over voldoende tijd en geld, benevens over allerlei informatiebronnen, die voor anderen niet toegankelijk zijn. Wanneer dan ook particulieren en staatscommissie eenzelfde methode bij de vaststelling van inkomen en vermogen volgen, dan zal critiek op die methode het regeeringsinstituut veel ernstiger treffen dan den particulier, omdat de laatste zich noodgedrongen tot een bepaalde — niet al te tijdroovende en min kostbare — wijze van werken moet beperken, een restrictie, die voor een staatscommissie, althans in zulk een belangrijk vraagstuk, niet mag gelden.

I. Het Inkomen.

In de eerste plaats zal de *witkomst* van het onderzoek besproken worden, daarna de *methode*.

Het particulier inkomen wordt voor 1915 berekend op f 2380 miljoen en in 1927 op f 5043 miljoen, doch het rapport merkt terecht op, dat men bij het vergelijken van deze bedragen met twee belangrijke dynamische factoren rekening moet houden en wel: ten eerste met de toeneming der bevolking en ten tweede met de waardedaling van het geld. De bevolking is van 1915 op 1927 met 20 pCt. toegenomen, zoodat, om het inkomen per hoofd der bevolking constant te houden, het totale inkomen in 1927 geweest zou moeten zijn: $1,2 \times f 2380$ miljoen is f 2856 miljoen. Omtrent de waardedaling van het geld zegt het rapport het volgende (blz. 12): „Op een basis van de jaren 1911—1913 is 100, bedroeg het Amsterdamsche indexcijfer der kosten van levensonderhoud in 1915 117.2 en in 1927 167.4. Op grond hiervan zou een waardedaling van het geld zijn te constateeren van 42.73 pCt. In onderstaande berekening zal een daling van 40 pCt. worden aangenomen, welke intusschen nog wel aan den hoogen kant zal zijn.“

De berekening is dan a.v.:

Totalen inkomen in 1927	f 5043 miljoen, waar-	millioen
van 60 pCt. is	f 3026	

*) In het eerste gedeelte van deze beschouwing komt een kleine onjuistheid voor. Op blz. 187, kolom 1, regels 16—20 v.b. gelieve men te lezen:

... daar wordt het toenemen van den afvoer zonder steenkool aanmerkelijk door die met steenkool overtroffen, hetgeen uit het afwijken van de desbetreffende curven der onderstaande grafiek aan den dag treedt.

¹⁾ Verslagen en mededeelingen van de Afdeling Handel en Nijverheid van het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid, jaargang 1929, No. 10.

Rekening houdende met de toeneming der bevolking moest het zijn f 2856
zoodat een toeneming te constateeren valt van f 170 dat is, volgens de commissie, 7.14 pCt.

Ik moet deze berckeningen eerst van een paar „rekenfoutjes” zuiveren. Ten eerste het percentage 7.14, dat blijkbaar gevonden is door te berekenen, welk percentage de toeneming van f 170 miljoen van het inkomen 1915 ad f 2380 miljoen is. Doch het is duidelijk, dat deze f 170 miljoen niet procentsgewijze uitgedrukt moet worden in het inkomen 1915 ad f 2380 miljoen, maar in f 2856 miljoen, dit is het inkomen, dat in 1927 verkregen zou zijn, als het, per hoofd der bevolking, even hoog was als in 1915, m.a.w. de f 170 miljoen, die de Commissie over de bevolking van 1915 omslaat, moet omgeslagen worden over de bevolking van 1927. De toeneming van het reële inkomen per hoofd der bevolking is dan ook niet 7.14 pCt., doch 170: 28.56 is 5.95 pCt.²⁾, dus rond 6 pCt.

Een tweede „rekenfout” heeft evenwel ernstiger gevolgen. De commissie zegt, dat het Amsterdamsche indexcijfer in 1915 117.2 was, in 1927 167.4. Dit beteekent dus, dat het indexcijfer van 1927 $\frac{167.4}{117.2} \times 100$ pCt. is 142.83 pCt.³⁾ van dat van 1915 is, zoodat het indexcijfer met 42.83 pCt. gestegen is. Het rapport noemt dit nu de waardedaling van het geld en wil dit, voor de verdere berekening, op 40 pCt. stellen, welk cijfer nog aan den hoogen kant geacht wordt te zijn. Inderdaad is het cijfer te hoog, maar op andere gronden, dan het rapport aanneemt, want in deze becijfering schuilt de „groote” rekenfout. Als nl. het indexcijfer van 1915 op 1927 met 42.83 pCt. gestegen is, dan wil dat niet zeggen, dat de gulden met een evengroot percentage in waarde gedaald is: de stijging van het indexcijfer van 100 op 142.83 beteekent, dat de gulden van 1927 nog maar $\frac{100}{1.4283}$ is 70 cent waard is, m.a.w. de waardedaling is niet 40 pCt., doch slechts 30 pCt. en de berekening der commissie wordt aldus:

Totaal inkomen in 1927 f 5043 miljoen, waarvan 70 pCt. is f 3530

Rekening houdende met de toeneming der bevolking moest het zijn „ 2856
zoodat een toeneming te constateeren valt van f 674 dat is rond f 500 miljoen meer dan de f 170 miljoen, die het rapport becijfert en de stijging van 7.14 pCt., die 6 pCt. moest zijn, wordt nu 23 à 24 pCt.⁴⁾. De berekening der Commissie, van rekenfouten ontdaan, geeft dus een zeer belangrijke *) toeneming van het reële inkomen te zien en wel van gemiddeld 2 pCt. per jaar *).

Doch ik ben nog niet aan het einde van mijne opmerkingen over de becijferde resultaten. De commissie zegt, dat zij het inkomen in de jaren 1915 en 1927 wil berekenen (blz. 8) en zij nam daarbij als uitgangspunt de belastingjaren 15/16 en 27/28. Nu vraagt de Rijksinkomstenbelasting 1915/1916 wel naar de opbrengst over het tijdvak 1 Mei 1915—1 Mei 1916 van de bronnen, die de belastingplichtige op 1 Mei 1915 heeft, doch zij huldigt daarbij de fictie, dat, als een bron gedurende het geheele voorafgaande kalenderjaar⁵⁾ bestond, de opbrengst van dat kalenderjaar aangegeven moet worden. Hierdoor geeft practisch

²⁾ Ik acht het, waar de primaire cijfers deels op schatting berusten, onjuist om dergelijke percentages in twee decimalen te berekenen, doch het is hier gedaan, om tegenover 7.14 pCt. het verschil te laten zien.

³⁾ Het rapport zegt 42.73 pCt., doch deze rekenfout oefent geen invloed uit.

⁴⁾ f 674 miljoen is 23 à 24 pCt. van f 2856 miljoen.

⁵⁾ Dit verandert weer door een andere onjuistheid, in het rapport begaan.

⁶⁾ Voor den ondernemer het boekjaar.

R.I.B. 1915/16 het inkomen in 1914⁶⁾ weer, en R.I.B. 27/28 het inkomen in 1926, zoodat de commissie de jaren 1914 en 1926 heeft vergeleken en daardoor nader tot haar doel — vergelijking vooroorlogse periode en thans — gekomen is dan ze zelf dacht, omdat het eerste jaar, dat in de berekening wordt opgenomen, voor meer dan de helft vóór het oorlogstijdperk valt. Het vorenstaande brengt weer het verdere gevolg mede, dat men ook niet — althans de berekening der commissie volgende — de indexcijfers van de kosten van levensonderhoud van 1915 en 1927 moet nemen, doch van 1914 en 1926, resp. 103⁷⁾ en 168. Hierbij zij opgemerkt, dat de Amsterdamsche indexcijfers vanaf 1926 een nieuwe reeks vormen, waardoor het indexcijfer van 1925 op 1926, alleen door verandering der methode, met 5.2⁸⁾ punt gedaald is, zoodat het cijfer van 168 zou moeten zijn 173⁹⁾. Met deze omstandigheid heeft de commissie bij het gebruikmaken van het indexcijfer 1927, 167.4¹⁰⁾ geen rekening gehouden. Als wij dan nog vermelden, dat de bevolking van 1914 op 1926 met rond 20 pCt. is toegenomen, dan kan men de berekening der commissie opnieuw opzetten, doch ik wil daartoe niet overgaan op gronden, die bij de bespreking van de methode van het onderzoek zullen blijken.

Het rapport (blz. 11) geeft de volgende samenstelling van de hierboven reeds genoemde totaalcijfers van f 2380 miljoen en f 5043 miljoen.

	1915 (1914)	1927 (1926)	
Belast inkomen	1334	3932	× miljoen gulden
Fraude resp. 12½ en 7½ pCt. ..	167	295	
Onbelast inkomen	853	780	
Inkomens kleine renteniers	24	36	

2378, afgerond 2380 5043

Bij de bespreking zal ik mij tot de beide eerste posten bepalen. Voor fraude neemt het rapport in 1915 12½ pCt. van het belast inkomen, in 1927 7½ pCt., doch een motiveering, waarom deze percentage's genomen zijn, treft men niet aan. Ik vermoed, dat men, bij Bongers te rade is gegaan, deze neemt voor 1919 10 pCt.¹¹⁾ aan, terwijl algemeen aangenomen wordt, dat de belastingontduiking in de latere jaren is afgenomen. Dit wordt dan toegeschreven aan de scherpere controle van den fiscus en gestaafd door de dalende cijfers der navorderingsaanslagen: 1915/16 navordering over f 45 miljoen inkomen, 1924/25 over f 14 miljoen¹²⁾. Het is de vraag of deze opvatting juist is, en of zij aanleiding geeft het fraudepercentage van 12½ pCt. op 7½ pCt. te doen dalen. Ik meen van niet. Dat de navorderingen aanzienlijk afgenomen zijn, is een feit, doch o.m. een gevolg van:

10. de omstandigheid, dat de belastingplichtigen, met behulp van hunne adviseurs, de belastingwet meer en beter gaan hanteeren, waarvan als voorbeeld het volgende: in de eerste jaren van het scherper optreden van den fiscus (boekenonderzoek ten kantore van den belastingplichtige door de rijksaccountants of ter inspectie door de inspecteurs) werd de boekhouding over een geheel reeks van jaren aan een onderzoek onderworpen en de kans op navorderingen was dan ongetwijfeld zeer groot. Doch naderhand heeft de contribuabale gemerkt, dat, als eenmaal een aanslag was vastgesteld, hij niet meer verplicht was de boeken over dat belastingjaar te laten inzien, zoodat, als de

⁶⁾ Zie ook Bongers. Vermogen en inkomen in Nederland gedurende den oorlogstijd, blz. 40.

⁷⁾ Bongers t.a.p. blz. 40.

⁸⁾ Jaarcijfers 1928, blz. 108.

⁹⁾ De indexcijfers 103 en 173 geven een waardedaling van het geld van 40 pCt., een zeer toevallige meevaller voor de commissie.

¹⁰⁾ De vier kwartaalcijfers voor 1927 zijn 166,4, 167,4, 167,2, 169,5, gemiddeld 167,6. Zie prijzen en kosten van levensonderhoud, uitgave Centraal Bureau voor de Statistiek. Jan. 1930, blz. 22.

¹¹⁾ Bongers t.a.p. blz. 45.

¹²⁾ Jaarcijfers 1928, blz. 146.

belastingambtenaren bijv. voor vaststelling van den aanslag 1927/28 inzage van de boeken over 1926 vroegen, dit moest worden toegestaan, doch de jaren daarvoor konden, als de belastingplichtige dit wilde, niet meer gecontroleerd worden, zoodat de kans op navordering veel geringer werd, doch dit beteekent niet, dat de fraude is verminderd, integendeel, men heeft een middel, om gepleegde fraude blijvend aan het oog van den fiscus te onttrekken;

2o. de omstandigheid, dat de belastingplichtige meer en meer op zijn hoede voor den fiscus is en de fraude daardoor, ook als inzage van de boeken verkregen wordt, niet meer zoo gemakkelijk te ontdekken is.

Zoo zien we dus, dat het verminderen van het fraudepercentage van $12\frac{1}{2}$ op $7\frac{1}{2}$ pCt. op zeer losse, beter gezegd, vrij onhoudbare gronden berust. En wat de absolute hoogte van het percentage aangaat, de taxatie van $7\frac{1}{2}$ pCt. hangt volkomen in de lucht en als een ander het voor deze berekening op 15 schat, zijn er ongetwijfeld weinig steekhoudende gronden tegen aan te voeren.

Een tweede opmerking betreft de absolute grootte van het inkomen volgens R.I.B. in 1926 en de vergelijking ervan met het inkomen 1914. In de na-oorlogsjaren heeft men kunnen constateeren, dat eigen zaken, vennootschappen onder firma e.d. op groote schaal in (familie) naamloze vennootschappen zijn omgezet. Een der redenen, in vele gevallen de voornaamste, was belastingbesparing. Een eenvoudig voorbeeld. Twee firmanten maken gemiddeld samen f 50.000 winst per jaar, ze verteren samen f 30.000 en laten de rest in de zaak. Zoolang de onderneming geen N.V. is, worden ze samen in de R.I.B. voor f 50.000 aangeslagen, doch als ze hun firma in een N.V. omzetten, dan behoeven ze voor de R.I.B. slechts f 30.000 aan te geven: hoewel hun inkomen gelijk is gebleven (f 50.000), wijst de belastingstatistiek een veel lager bedrag aan; viel vroeger de besparing wel in de R.I.B., nu niet meer. Bovendien werkt dit cumulatief, want de f 20.000 in de N.V. gebleven (vaak in den vorm van effecten, hypotheeken, e.d.) brengt een volgend jaar rente op, die ook in de onderneming blijft. Ieder, die eenigszins van nabij met de belastingadministratie op de hoogte is, weet, welken omvang dit verschijnsel genomen heeft: de flinke zaken, die nog geen besloten N.V. zijn, kan men tellen. Bovendien wordt dan dikwijls nog getracht, om, onder allerlei vormen, uit deze N.V. de gemaakte winsten op te nemen, zonder dat deze in de R.I.B. behoeven aangegeven te worden. Ik ben niet in staat in cijfers uit te drukken, hoeveel door een en ander het inkomen volgens de belastingstatistiek ¹³⁾ te laag is, doch ik meen, dat de vergelijking 1914—1926 er, om geen sterker woord te gebruiken, in hooge mate door bemoeilijkt wordt. Mijne opvatting vindt ook steun in een berekening van het rapport. De belastingplichtigen, die hun zaken in een N.V. omzetten, vallen, zooals licht te begrijpen is, voor een aanzienlijk deel in de groep met een inkomen van f 10.000 tot f 100.000. Welnu, het aandeel van deze groep in het totale inkomen, daalde (zie tabel V, blz. 15) van 20,23 pCt. in 1914 tot 15,20 pCt. in 1926. Op grond van het voorgaande meen ik te mogen constateeren, dat, wil men de belastingstatistiek vergelijken, voor de latere jaren nog belangrijke correcties (naar boven) zijn aan te brengen, waarvan de grootte in de lucht zweeft. Het absolute bedrag is in de latere jaren aanmerkelijk te laag ¹⁴⁾.

¹³⁾ De invloed van de Wet op de richtige heffing is n.m.m. gering.

¹⁴⁾ Men zou mij kunnen tegenwerpen, dat de Commissie op blz. 10 van haar verslag spreekt van de inkomens, die voor Nederlandsch verbruik beschikbaar kwamen. Daarop zij geantwoord, dat het eensdeels gaat om de vergelijkbaarheid tusschen 1914 en 1926 en dat anderdeels de inkomensdefinitie wel heel eng zou worden, als, hetgeen de aandeelhouders van een familie-N.V., in die onderneming reserveeren en waarover zij toch te allen tijde kunnen beschikken, niet als inkomen aangemerkt werd.

Tenslotte het gebruikmaken van het Amsterdamsche indexcijfer van de kosten van levensonderhoud voor de bepaling van de waardedaling van het geld. Dat men deze indexcijfers neemt, omdat er nu eenmaal geen andere zijn, kan ik volkomen billijken, doch men mag het niet op het geheele inkomen toepassen, maar alleen op dat gedeelte, dat inderdaad verbruikt wordt. Hierbij dan nog de beperking — en dit is een opmerking van de Commissie (blz. 12) — dat de dan aangenomen waardedaling van het geld nog wel aan den hoogen kant zal zijn. Doch op het gedeelte van het inkomen, dat bespaard wordt, is toepassing van de indexcijfers van de kosten van levensonderhoud ongeoorloofd: dit wordt hierachter bij het vermogen nader geïllustreerd.

II. Het Vermogen.

Na hetgeen boven gezegd is omtrent den invloed van fraude en van oprichting van familie-naamloze vennootschappen kunnen we hier korter zijn. Alleen wil ik opmerken, dat de familie N.V. het aangegeven vermogen m.i. lager doet zijn dan het geval is, wanneer de onderneming geen N.V. is. Het waardeeren van incurante aandelen is nl. een zeer moeilijk werk: het dividend erop is laag, wat vanzelfsprekend de waardeering in sterke mate drukt, waardoor de meerdere intrinsieke waarde — gevolg van de opstapeling van reserves in deze N.V. — in de aanslagregeling niet voldoende tot haar recht komt.

De opstelling der commissie is aldus (blz. 24):

	1915/16	1927/28
	× miljoen gulden.	
Belast vermogen	7.311	14.073
Ontdoken 10 pCt.	731	1.407
Nagevorderd	90	174
In vruchtgebruik	68	99
Onbelast vermogen ..	2.990	5.960
	11.190	21.713, na afroding 21.714

Aangezien de belastingjaren 1915/16 en 1927/28 het vermogen op een bepaalden datum in 1915 en 1927, te weten 1 Mei, aangeven, kan hier inderdaad van een vergelijking tusschen de jaren 1915 en 1927 gesproken worden.

Thans de verdere berekening van het rapport:

Het vermogen was in 1915 f 11.190 miljoen, rekening houdende met den aanwas der bevolking zou het in 1927 moeten zijn $1,2 \times 11.190$ is f 13.428 miljoen. Met het oog op de waardedaling van het geld wordt het vermogen 1927 weer met 40 pCt. verminderd.

Vermogen in 1927 f 21.714 miljoen, waarvan 60 pCt.	f 13.028
Rekening houdende met de toeneming der bevolking moest het zijn	„ 13.428

Zoodat een afneming te constateeren valt van f 400 dat is, volgens het rapport 2,98 pCt., welk percentage thans op de juiste wijze bepaald is (f 400 miljoen is 2,98 pCt. van f 13.428 miljoen). Doch als men de berekening met de juiste waardedaling van het geld ad 30 pCt. opzet, krijgt men het volgende:

Vermogen in 1927 f 21.714 miljoen, waarvan 70 pCt.	f 15.200
Rekening houdende met de toeneming der bevolking moest het zijn	„ 13.428

Zoodat een toeneming valt te constateeren van f 1.772 dat maakt een verschil van ruim 2 milliard gulden (f 2.171 miljoen) met het resultaat der commissie en er is dan, het voetspoor van het rapport volgende, ook geen daling van 2,98 pCt. maar een stijging van 13 pCt. De commissie merkt nog op (blz. 25), dat van 1917 op 1918 de waardeering van het onroerend goed voor de vermogensbelasting gewijzigd is (eerst naar de belastbare opbrengst daarna naar verkoopwaarde). Hierdoor zou de waarde der belaste vermogens met f 1.7 milliard gestegen zijn. Evenwel verwerkt de commissie voor 1927 een bedrag, corresponderende

met die f 1,7 milliard van 1918, *niet* in hare becijferingen; werd dit wel gedaan, dan zou toch nog een vermogensstijging resulteeren. Niet is in het verslag vermeld, dat tusschen 1915 en 1927 een groot deel van het Nederlandsche kapitaal in het buitenland (Russische, Oostenrijksche effecten, enz.) verloren is gegaan. Nu is het wel waar, dat dit kapitaal verdwenen is, maar het getuigt van de groote spaarkracht van ons volk, dat dit verlies weder geheel is ingehaald.

De commissie maakt de vergelijking der vermogens 1915 en 1927 door het laatste te corrigeeren met behulp van de indexcijfers van de kosten van levensonderhoud. Het rapport maakt daaromtrent de volgende opmerkingen (blz. 25): „Het is geenszins zeker, dat de prijsstijging, die hierin (in het indexcijfer) bleek, in dezelfde mate op het gebied van roerende en onroerende zaken heeft plaats gehad. Het is zelfs waarschijnlijk, dat de stijging aldaar geringer is geweest, evengoed als het aannemelijk is, dat talrijke vermogensobjecten, jaar in jaar uit voor hetzelfde bedrag in den aanslag werden opgenomen. Bij gelijkblijvende reële waarde zouden deze volgens bovenstaande berekeningen ten onrechte een vermindering ondergaan. In welke mate dit alles nu inderdaad het geval is, valt niet exact te berekenen.”

Inderdaad valt dit niet exact te berekenen, doch n.m.m. had de commissie het op deze wijze in het geheel niet *mogen* doen. Zij had van de verschillende deelen van het vermogen: grond, gebouwen, handelsvoorraden enz. moeten nagaan, welke vermindering de waarde 1927 moest ondergaan om de vergelijking met 1915 te kunnen maken. Neem bijv. de handelsvoorraden bij importeurs, grossiers, fabrikanten en anderen, dus alle goederen, waarvan de waardering (ook voor de vermogensbelasting) als regel hoogstens tegen marktprijs — groothandelsprijs — geschiedt. Nu waren de indexcijfers der groothandelsprijzen in 1915 en 1927 als volgt¹⁵⁾:

	1915	1927
Algemeen (1901—1910 is 100)	163	165
id. (1913 is 100)	146	148
Voedingsmiddelen (1901—1910 is 100)	164	172
id. (1913 is 100)	148	153

We zien, dat het indexcijfer der groothandelsprijzen in 1927 practisch gelijk is aan dat van 1915, m.a.w. de aftrek van 40 pCt. (moet zijn 30 pCt.), die de commissie toepast, is voor de voorraden in den handel overbodig. En had men niet eens kunnen nagaan, ten aanzien van den grond bijv., hoe, in verschillende deelen van het land in 1915 en 1927 de waarde van bepaalde gronden of percelen was?

Uit het voorgaande moge blijken, dat deze studie van de Commissie als weinig geslaagd te beschouwen is. De conclusies zijn, mede doordat rekenfouten gemaakt werden, gedeeltelijk onjuist en bovendien heb ik aangetoond, dat het voornaamste statistische materiaal — de belastingstatistiek — voor dit doel lang niet de geschiktheid bezit, die men er gemeenlijk aan toekent. Wil men het belangrijke vraagstuk van volksinkomen en volksvermogen de behandeling laten wervaren, die het verdient, dan zal de statistische vaststelling ervan langs andere wegen moeten geschieden.

HET JAARVERSLAG DER BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE OVER 1929.

Aan het jongste jaarverslag der Belgische Circulatiebank, uitgebracht door haren Gouverneur in de algemeene vergadering van aandeelhouders op 24 Februari 1930, ontleenen wij het volgende.

Drie jaren van grooten voorspoed zijn voor België sedert de muntstabilisatie verlopen. In het afgelopen jaar kwam een regeling met Duitschland tot stand ten opzichte der herstellkosten en werd geregeld de wijze van terugbetaling der papieren Marken, door de

Duitschers in België achtergelaten en door tusschenkomst van de Bank ingetrokken. Het zal de taak der Internationale Bank zijn deze politieke regeling in een zuiver commercieele en financieele om te zetten.

Ongeveer het geheele jaar door onderging de geldmarkt den invloed van Amerika, waarheen de speculatiezucht en de hooge rentevoet het geld deden wegvloeiën. Eerst op het eind van het jaar keerden meer normale voorwaarden voor call-money terug. De waarde van den Belga heeft daardoor niet geleden. Het geheele jaar door behield hij, dank zij zijn stevige gouddekking en den bloeienden uitvoer, zijn waarde. Die gouddekking bedroeg gemiddeld 37 pCt. Rekenmen de buitenlandsche deviezen als dekking mede, dan wordt het gemiddelde percentage 56 pCt. Zoals men weet, is de wettelijke dekking voor de Bank 40 pCt., waarvan ten minste 30 pCt. in goud, terwijl voor de Nederlandsche Bank 40 pCt. in goud en zilver is voorgeschreven.

Het verslag vraagt voor twee feiten de aandacht.

In de eerste plaats voor de toeneming van het goud en de buitenlandsche deviezen, in de tweede plaats voor de toeneming der biljetten-circulatie.

De goudvoorraad en de buitenlandsche deviezen zijn van 7 tot 8 milliard gestegen, een vermeerdering dus van meer dan één milliard. Deze vermeerdering zit 'm in de toeneming van het goud, dat in den loop van het jaar met één milliard is toegenomen en thans een hoogte heeft bereikt, zooals tot nog toe nooit vroeger in de Bank is voorgekomen. De Bank is daardoor in staat gesteld haar opeisbare schulden te allen tijde in goud uit te betalen. Dat zij dat niet heeft behoeven te doen, zegt het verslag, is, omdat het haar niet gevraagd is geworden. Maar die toestand kan veranderen. Een deel van haar goud betrof de Bank uit Amerika, waar het in dollars voor haar bewaard werd, tot dat zij opdracht gaf het naar Berlijn te zenden, vanwaar zij gouden staven kreeg. Deze transactie maakte een over- en weezending tusschen Europa en Amerika onnoodig. Het verslag memoreert dit als een staaltje van coöperatie tusschen circulatiebanken.

En thans het tweede feit: de toeneming der biljetten-circulatie. Deze heeft in 1929 een vermeerdering van 1,5 milliard ondergaan, grootendeels een gevolg van den aankoop van vreemde deviezen. De Bank legt er den nadruk op, dat zij niet anders kon doen dan de deviezen aankopen, welke op de Belgische markt geen plaatsing vonden. Geleidelijk heeft zij daarop die deviezen tegen goud ingeruild. Het verslag verklaart die toestrooming van vreemde deviezen uit den grooten uitvoer van waren tegen gunstige prijzen en uit het terugvloeien van Belgische kapitalen, die tijdelijk in het buitenland waren belegd. Het verslag blijft echter aandringen op inkrimping der biljetten-circulatie. De Bank heeft daarbij den steun van de Regeering, die sedert 1927 bezig is met aan de Bank terug te betalen, wat deze voor het intrekken der papieren Marken heeft uitgegeven.

De disconto-rente bleef 4 pCt. tot 31 Juli 1929, niettegenstaande de hooge discontorente in Londen, New-York en de meeste buitenlandsche plaatsen. Het spreekt vanzelf, zegt het verslag, dat de disconto-portefeuille zich daardoor merkbaar uitzette. Dit liep zoo'n vaart, dat de Bank haar rente tot 5 pCt. moest verhoogen. Toen de crisis in Amerika voorbij was en meer normale toestanden terugkeerden, kon zij haar rentevoet van 5 tot 4½ pCt. en vervolgens op 31 December 1929 tot 3½ pCt. verminderen, lager dan in één der omringende landen. Over het algemeen was het geld overvloedig, en call-money tegen lage rente te krijgen.

Tot aan de Amerikaansche crisis werden hooge koersen voor aandelen gemaakt, terwijl de markt voor obligatiën stil lag. Na de crisis is dat eerst veranderd, en heeft menige industrie, die sedert jaren geen obligatieleening had kunnen uitgeven, tegen behoorlijken koers en rentevoet geld kunnen krijgen.

Het verslag bespreekt verder den toestand van han-

¹⁵⁾ Jaarcijfers 1928, blz. 111.

del, nijverheid en landbouw, die nogal wat te wenschen overlaat. Er werd meer ingevoerd dan uitgevoerd. De scherpe concurrentie van het buitenland was hiervan de oorzaak. De toestand van nijverheid en landbouw stak ongunstig af bij dien van het vorige jaar. Niettegenstaande dat alles was er, volgens het verslag, bijna geen werkloosheid en kwamen botsingen tusschen werkgevers en werknemers nagenoeg niet voor. Beide hebben er belang bij, dat de kostprijzen zoo laag mogelijk worden gehouden. De belastingdruk moet echter, zegt het verslag, sterk verminderen, waarvoor de dure buitenlandsche leeningen het eerst moeten worden afgelost.

Volgen thans de cijfers:

Er werd voor 5 milliard meer gedisconteerd dan het vorige jaar, totaal 15 milliard. Voegt men daarbij de in het buitenland betaalbare wissels ad 11 milliard, dan krijgt men het totaal gedisconteerd ad 26 milliard (v. j. 21 milliard). Het gemiddelde discontocijfer bedroeg 3,7 milliard (v. j. 2,8 milliard). Als naar gewoonte kwamen bij de binnenlandsche wissels weer talrijke protesten voor. Van die te Brussel betaalbaar werd meer dan 12 pCt. geprotesteerd, in de provincie was het iets gunstiger, 7,72 pCt. De incasso's, die de Bank aan de Post opdroeg, kwamen voor ongeveer 6.03 pCt. niet binnen. De geprotesteerde wissels kwamen grotendeels wel terecht. De protesten wijzen echter op een groote traagheid in de betaling. Gemiddeld bedreogen de beleeningen en voorschotten in rekening-courant 226 millioen. Zij kunnen dus niet in de schaduw staan van de disconto's, die, zooals gezegd, gemiddeld 3,7 milliard bedreogen. Zooals men weet, mag het onderpand alleen bestaan uit Belgische en Luxemburgsche Staatsfondsen. De rentevoet is voor beleening en rekening-courant dezelfde (zooals sedert 16 Januari l.l. ook bij De Nederlandsche Bank het geval is). Hij bedroeg 5½, 6½ en sedert 14 November 6 pCt., terwijl volgens de statuten het surplus voor beide op 25 pCt. is gesteld.

Het gemiddelde bedrag aan creditsaldi was 433 millioen (v. j. 478 millioen). Een groote 9,7 milliard werd door bemiddeling van postrekening 500 overgeschreven op de creditzijde van rekeninghouders van de Bank.

Het aantal clearingkantoren bedroeg 38, net als verleden jaar. Er werd voor 483 milliard geclareerd in 4,9 millioen stukken. Zoowel het aantal stukken als het bedrag waren hooger dan verleden jaar. Gemiddeld waren de stukken 98.467 frs. groot.

Het aantal afgegeven assignaties (accréditifs) zakte van 15.051 stuks in 1928 tot 11.829 in 1929. Groot was daarentegen het aantal chèques-elders, dat de Bank had uit te betalen.

Eind 1929 was voor ruim 9 milliard in bewaring gegeven (ongeveer evenveel als verleden jaar) waaronder 3,8 milliard in open bewaring. Het aantal posten in open bewaring bedroeg toen 16.385 (v. j. 16.083). Er waren er 4145 onder, die minder dan 5000 frs. bevatten. Het bewaarloon bedroeg 1,9 millioen, zooals verleden jaar.

Eind 1929 was er voor 13,4 milliard aan Bankbiljetten in omloop (v. j. voor 11,5 milliard), verdeeld over coupures van 1000, 500, 100, 50 francs en de voor rekening van den Staat loopende biljetten van 20 en 5 frs. De gemiddelde circulatie bedroeg 12,6 milliard. Teneinde aan de klachten van handel en nijverheid, die reeds lang over gebrek aan biljetten van 20 en 5 frs. klaagden, tegemoet te komen, is de Regeering voornemens metalen 5 francs stukken te laten slaan.

De winsten werden voor het grootste deel gemaakt op disconto (54 millioen), daarna op de buitenlandsche deviezen (44 millioen), vervolgens op beleening (20 millioen) en tenslotte op bevaarneming (1,9 millioen).

De reserve ad 76 millioen is uitsluitend in Belgische staatsfondsen belegd, evenals het kapitaal groot 200 millioen francs (fonds publics). De effectenvoorraad mag, zooals men wóet, de waarde van kapitaal en reserve niet te boven gaan.

Het aandeel van den Staat in de winst bedroeg 216 millioen, waartegenover staat een 18 millioen voor provisies enz. door den Staat te betalen.

Utrecht, 28 Febr. 1930. M. L. VAN GOUDOEVER.

INTERNATIONALE LOONSVERGELIJKING.

In No. 722 van dit tijdschrift heeft Dr. Ir. B. Bölger een overzicht gegeven van de eerste resultaten der gewijzigde methode, die het Internationaal Arbeidsbureau thans voor zijn internationale loonsvergelijking toepast, opgenomen in de Revue Internationale du Travail van October 1929.

Hoewel schr. eenige bezwaren tegen de nieuwe wijze van berekening ontwikkelt, meent hij uit het feit, dat de uitkomst van de nieuwe methode in het algemeen zeer weinig verschil vertoont met die van de oude, te kunnen concluderen, „dat de cijfers waarmede men tot nog toe, faute de mieux, heeft moeten werken, nog zoo gek niet waren” en „dat men, om statistische verhoudingen vast te leggen, weliswaar moet streven naar de beste en meest volledige methode, doch dat men, wanneer men zich met minder goede en minder volledige statistieken moet behelpen, ook nog wel eens de waarheid kan benaderen”.

Reeds het onderdeel van de uitkomst der nieuwe berekening, volgens hetwelk Groot-Britannië, dat algemeen voor een duur land wordt gehouden, goedkoper zou zijn dan Nederland en op Estland en Portugal na het goedkoopste van alle in de vergelijking betrokken landen — welk eigenaardig resultaat ook den heer Bölger toch wel blijkt te hebben getroffen — doet echter twijfel rijzen ten aanzien van de waarde der gemaakte berekeningen en de vraag opkomen, of hier van een benaderen van de waarheid kan gesproken worden. Het kwam mij daarom van belang voor, nog eens op de berekeningen van het Internationaal Arbeidsbureau terug te komen.

In tegenstelling met vroeger heeft het Internationaal Arbeidsbureau voor zijn berekeningen thans één algemeen, gemiddeld budget aangenomen¹⁾, op grond dat de verschillen tusschen de bij de vroegere vergelijkingen voor elk der groepen van landen verkregen indexcijfers en de gemiddelden daarvan niet belangrijk waren.

Proefberekeningen zouden voorts hebben aange-toond, dat veranderingen in de hoeveelheden van het algemeene budget — uiteraard zal bedoeld zijn: binnen de grenzen van de hoeveelheden in de budgets der verschillende landen — geen fundamenteele wijzigingen brachten in de indexcijfers van de werkelijke loonen in de verschillende landen.

Het feit, dat tusschen de hoeveelheden van het algemeene budget en die van het Haagsche belangrijke verschillen bestaan, terwijl kan worden aangenomen, dat de Haagsche hoeveelheden niet belangrijk zullen afwijken van de gemiddelde hoeveelheden voor de vier Nederlandsche steden, deed dit echter niet waarschijnlijk voorkomen.

De belangrijkste verschillen tusschen het algemeene en het Haagsche budget zijn de volgende:

Artikel	Algemeen budget	Haagsch budget
	voor arbeidersgezinnen (Verbruik per volwassen man per week)	
Wit- en bruinbrood	3,68 K.G.	2,93 K.G.
Bloem.....	0,82 "	0,22 "
Boter.....	0,17 "	0,03 "
Margarine.....	0,10 "	0,23 "
Aardappelen.....	2,02 "	3,65 "
Melk.....	2,22 L.	3,62 L.
Eieren.....	3 stuks	0,66 stuks

¹⁾ Dat — zooals Dr. Ir. Bölger mededeelt — vroeger naast de budgets voor verschillende groepen van landen een algemeen budget zou zijn gebruikt, is niet juist; uit de voor de verschillende groepen van landen vastgestelde indexcijfers werden gemiddelden voor alle landen tezamen berekend.

Een en ander heeft mijn Bureau ertoe geleid, de volgende berekeningen uit te voeren. De door het Internationaal Arbeidsbureau gevolgde methode van vergelijking is daarbij behouden, doch met gebruikmaking van de dezerzijds verstrekte gegevens aan Genève en van de gepubliceerde cijfers voor Groot-Britannië zijn eenige correcties of wijzigingen in de berekeningen van het Internationaal Arbeidsbureau aangebracht.

Allereerst is de berekening van dat Bureau gereconstrueerd, volgens welke uitkomst de kosten van het algemeene budget voor Nederland — in vergelijking met Groot-Britannië = 100 — 103 en 105 zouden bedragen. Bij deze narekening werden de cijfers 104 en 102 verkregen. De kleine verschillen in de uitkomsten zijn waarschijnlijk ontstaan door het dezerzijds voor de omrekening in dollars eenvoudigheidshalve rekening houden met de nominale waarde van den dollar ad f 2.50, voorts door een bepaalde wijze van afronding der bedragen en doordat het Internationaal Arbeidsbureau niet geheel volledig heeft uitgezocht, op welke wijze de uitgaven voor den post brandstoffen zijn berekend.

Kort samengevat kunnen nu de uitkomsten der nieuwe berekening van de kosten van het budget aldus worden weergegeven:

	Voeding in dollars	Indexcijfers	Voeding, brandstof, licht en zeep in dollars	Indexcijfers
Groot-Britannië ..	1,84	100	2,07	100
Nederland:				
1. Reconstructie van de berekening van het Internationaal Arbeidsbureau .. (hoeveelheden van het algemeene budget met Nederlandsche prijzen).	1,91	104	2,12	102
2. Hoeveelheden van het Haagsche budget en Haagsche prijzen ..	1,41	77	1,63	79

De nieuwe berekening geeft dus wel degelijk fundamentele wijzigingen in de indexcijfers te zien: door de vervanging van de verbruikshoeveelheden van het algemeene budget door die van het Haagsche dalen de indexcijfers van 104 en 102 tot 77 en 79.

Alleen reeds op grond van dit resultaat zal het in de internationale loonsvergelijking onjuist geacht mogen worden, dat voor alle landen uitgegaan wordt van dezelfde verbruikshoeveelheden.

Het spreekt vanzelf, dat de daarna met behulp der gevonden nieuwe budget-bedragen berekende indexcijfers der loonen belangrijk zullen afwijken van die, welke door het Internationaal Arbeidsbureau werden verkregen.

Wederom is vooraf de berekening van het Internationaal Arbeidsbureau gereconstrueerd. Dit Bureau stelde de indexcijfers der Nederlandsche loonen vast op onderscheidenlijk 86 en 85, terwijl de narekening door mijn Bureau tot resultaat had 86 en 84. Ook hierbij hebben afrondingsverschillen in de oorspronkelijke getallen eenigen invloed gehad.

In aansluiting bij de berekeningen van de kosten van het budget zijn daarop de volgende indexcijfers voor de loonen vastgesteld:

	Indexcijfers der loonen.	
	Grondslag:	
	Voeding, brandstof, licht en zeep	Voeding, brandstof, licht en zeep
Groot-Britannië ..	100	100
Nederland:		
1. Reconstructie van de berekening van het Internationaal Arbeidsbureau ..	86	84
2. Kosten van het Haagsche budget en gem. Hollandsch loon ..	116	112
3. Als voren, doch met ongewogen gem. Haagsch loon ..	123	120
4. Als voren met gewogen gem. Haagsch		

loon.....	127	123
5. Als 1, met correctie in de berekening der gemiddelde loonen.....	99	96

De dezerzijds vastgestelde indexcijfers der loonen vertoonen dus zeer belangrijke verschillen met de gereconstrueerde van het Internationaal Arbeidsbureau. Het grootst is het verschil tusschen de berekeningen 1 en 4. Bij de laatste is — wat, algemeen doorgevoerd, de internationale vergelijking belangrijk zou verbeteren — rekening gehouden met de numerieke verhouding van de groepen werklieden, waarvan de loonen werden verwerkt.

Berekening 5 vraagt nog eenige toelichting. Het Internationaal Arbeidsbureau heeft eerst een gemiddeld loon voor elke stad afzonderlijk berekend en uit de gemiddelden voor de steden één gemiddelde voor elk land. Voor Nederland is derhalve één gemiddelde berekend uit de gemiddelden voor de vier steden, voor Groot-Britannië één gemiddelde uit de gemiddelden voor de zeven steden. Juister moet het worden geacht een gemiddeld loon per land te berekenen, zonder eerst gemiddelden per stad vast te stellen. Het resultaat van deze correctie is zeer belangrijk: de ongecorrigeerde indexcijfers bedragen 86 en 84, de gecorrigeerde 99 en 96.

Het Internationaal Arbeidsbureau vestigt er bij de vermelding der verkregen resultaten herhaaldelijk de aandacht op, dat ten aanzien van de vastgestelde indexcijfers het noodige voorbehoud zal moeten worden gemaakt. Hoewel de vorenstaande berekeningen niet volkomen zuiver zijn — zoo wordt door het ontbreken van de noodige gegevens daarin voor Groot-Britannië het algemeene budget aangehouden — mag echter daaruit m.i. wel de gevolgtrekking gemaakt worden, dat de resultaten van de internationale loonsvergelijking van het Internationaal Arbeidsbureau volgens de gewijzigde methode moeilijk te aanvaarden zijn.

Het meest onbevredigend in de geheele vergelijking is wel het feit, dat uitgegaan wordt van de onderstelling, dat door voor alle in de vergelijking betrokken landen één algemeen budget vast te stellen geen fundamentele fouten zouden worden gemaakt. Vorenstaande berekeningen hebben voldoende aangetoond, dat die onderstelling onjuist is. Blijkens de „Sociala Meddelanden” van Januari 1930 maakt ook Zweden bezwaar tegen het algemeene budget.

Daarnaast is gebleken, dat betrekkelijk ondergeschikte veranderingen in de wijze van berekenen (bijv. het juister vaststellen van het gemiddeld loon per land) reeds terstond belangrijke verschillen in de indexcijfers geven.

P. LOOSJES,

Chef van het Gem. Statistisch Bureau.

's-Gravenhage, Februari 1930.

* * *

Naschrift. Aangezien de heer Loosjes mijn artikel over de Internationale Loonsvergelijking aanhaalt, heeft de Redactie mij, der gewoonte getrouw, de gelegenheid gegeven voor een kort naschrift. Ik ben daarvoor zeer erkentelijk, doch behoef er slechts een zeer gering gebruik van te maken. Immers het artikel van den heer L. is geheel in de lijn van het mijne. Mijn grootste bezwaar tegen de gewijzigde methode, het vervangen van de verschillende budgets van groepen van landen door één algemeen budget, wordt door den heer L. verder uitgewerkt.

Ik wil wel eerlijk bekennen, dat ik niet gedacht had, dat de invloed van deze wijziging zoo groot was. Immers bij een vergelijking van de oude en de nieuwe cijfers van het B.I.T. blijkt, dat de rangorde der verschillende landen practisch niet is veranderd. Daaruit concludeerde ik, dat, aangezien de nieuwe methode door het B.I.T., zij het dan ook met het noodige voorbehoud, als de meest volmaakte wordt prijsgegeven, de oude ook zoo gek nog niet was. De heer L. bestrijdt nu de waarde der nieuwe methode hoofdzakelijk voor wat het aannemen van een gemiddeld budget betreft.

Hij neemt voor Nederland het Haagsche budget als basis. Maar als hij dan Nederland met Engeland gaat vergelijken, moet hij, waar hij trouwens aan het slot van zijn artikel ook op wijst, feitelijk voor Engeland ook het Engelsche budget invoeren inplaats van het algemeene budget. Het ware te wenschen, dat het B.I.T. mede naar aanleiding van de opmerkingen van den heer L. en de in Zweden gemaakte bezwaren tegen het algemeene budget, er weer toe zou kunnen besluiten verschillende en liefst zooveel mogelijk groepen van budgets in te voeren.

De opmerkingen van den heer L. over de berekening van het gemiddelde loon onderschrijf ik gaarne.

B. BÖLGER.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER NOVEMBER 1929.

Bij vergelijking van de totale opbrengst der in het bijgevoegd overzicht vermelde Landsmiddelen in de eerste elf maanden van het afgelopen jaar ad f 635.879.000 met die in dezelfde periode van het jaar tevoren ad f 654.135.000 moeten de hoofdzakelijk in 1928 ontvangen belangrijke achterstallige uitkeeringen aan Nederlandsch-Indië uit de Nederlandsche oorlogswinstbelasting ad ruim f 21.7 m/m niet worden medegedeld. De uitkomst is dan voor 1929 ruim f 3.4 m/m gunstiger.

De opbrengst sedert 1 Januari 1929 geeft, vergeleken met het evenredig gedeelte van het totaal der jaarramingen, waarbij de stortingen van de winstaanden der mijnbouwmaatschappij Billiton buiten beschouwing behooren te blijven, een gunstig verschil van f 8.7 m/m.

Het accres t.a.v. het jaar 1928, dat in het vorige verslag werd becijferd op f 11.3 m/m en dat thans slechts f 3.4 m/m bedroeg, verminderde derhalve met f 7.9 m/m tengevolge van de geringere ontvangsten gedurende verslagmaand.

Indien deze ontvangsten groepsge wijze worden vergeleken met die in de gelijknamige maand van het jaar tevoren, dan wordt het volgende beeld verkregen:

belastingen	minder	circa	f 4.397	m/m
monopolies	meer	„	„ 0.158	„
producten	minder	„	„ 2.857	„
bedrijven	„	„	„ 0.936	„
allerlei middelen	meer	„	„ 0.143	„

In den belangrijkste achteruitgang van de *belastinggroep* werd tot een bedrag van ruim f 4.1 m/m bijgedragen door de vennootschapsbelasting. Het totaal der ontvangsten dezer belasting in de afgelopen 11 maanden bleef ruim f 4.5 m/m ten achter bij dat in dezelfde periode van 1928. Deze voornaamste bron van inkomsten vloeit echter zeer onregelmatig; gedurende de maand December van elk jaar worden immer nog groote bedragen gestort. Haar totaalopbrengst zal in het jaar 1929 niettemin ten achter blijven bij het geraamde bedrag ad f 54 m/m, doordat de aanslagcijfers wegens mindere winsten der ondernemingen beduidend lager moesten worden vastgesteld dan bij de raming kon worden voorzien. De opbrengst in 1929 der overige kohierbelastingen had een normaal verloop; de totale ontvangsten daaruit waren sedert den aanvang van het jaar zonder uitzondering hooger dan in het jaar tevoren, waardoor bovengenoemd decrees van f 4.5 m/m werd teruggebracht tot f 3.2 m/m. Dit nog ongunstige cijfer valt verder geheel weg door de stijging van vrijwel alle andere, niet-directe, belastingen en heffingen. De totaal-uitkomst der belastinggroep is zelfs f 7.2 m/m gunstiger dan in 1928.

De opbrengsten der indirecte belastingen geven in verslagmaand tegenover die in November 1928 geen noemenswaardige verschillen te zien. Het invoerrecht bracht slechts f 0.225 m/m meer op; sedert 1 Januari 1929 bedroeg het accres van dit recht echter ruim f 6.6 m/m, het overtrof in dat tijdvak het evenredig deel der raming met f 12.3 m/m. Dezelfde vergelijkingen vallen bij de accijnzen eveneens gunstig uit

met resp. f 0.286 m/m, f 2.4 m/m en f 0.7 m/m. De ontvangsten aan uitvoerrecht daarentegen bleven eenigszins ten achter bij het vorige jaar. Hierop werd bij de raming tot een bedrag van f 0.96 m/m gerekend, waardoor de uitkomsten over het afgelopen 11 maandsch tijdvak het evenredig gedeelte dier raming nog konden overtreffen met f 0.164 m/m. Het statistiekrecht bleef ongeveer op hetzelfde niveau als in 1928; sedert 1 Januari 1929 werd f 0.031 m/m meer ontvangen dan in hetzelfde tijdsverloop van 1928 en f 0.198 m/m meer dan de raming deed verwachten. Hoewel bij het zegelrecht de jaarraming voor 1929 f 0.15 m/m lager werd gesteld dan voor 1928 en de uitkomsten over de eerste 11 maanden in 1929 f 0.242 m/m gunstiger waren dan in dezelfde periode van het jaar tevoren, bleef de opbrengst van dit recht in eerstgenoemd tijdvak nog f 0.031 m/m beneden het 11/12 der raming. Bij de slachtbelastingen doet zich het omgekeerde verschijnsel voor. De opbrengsten waren t.a.v. het vorige jaar f 0.243 m/m lager, doch nog f 0.402 m/m hooger dan het 11/12 deel der jaarraming, die reeds met f 0.465 m/m werd verhoogd.

Een factor van toevalligen aard ad f 0.6 m/m in het gunstige totaal-cijfer der belastinggroep geeft het successierecht.

De *monopolies* geven reeds sedert verscheidene achtereenvolgende maanden t.a.v. het jaar tevoren dezelfde verschijnselen, nl. een daling bij de opiumregie en een stijging bij den pandhuisdienst, in verslagmaand resp. bedragende f 0.21 m/m en f 0.41 m/m. De schijnbaar lagere opbrengst der zoutregie zal straks nader worden belicht. Het decrees der opiumregie, veroorzaakt door een verminderd debiet wegens afname van het aantal schuivers en een verminderd verbruik door den invloed der lagere productieprijzen en geringere handelswinsten, over de eerste 11 maanden van 1929 ruim f 1.5 m/m bedragende, wordt ruim gecompenseerd door een hogere opbrengst der pandhuizen ad f 2.— m/m, waarvan de oorzaken reeds in het Augustus-verslag uitvoerig werden vermeld. De in het overzicht tot uitdrukking komende achteruitgang in de opbrengst der zoutregie sedert 1 Januari 1929 ad ruim f 1.5 m/m mag als zoodanig niet genoemd worden, omdat sedert 1 Januari 1929 de detailverkoop van zout in Oost-Java werd overgedragen aan de provincie. De leveringen aan de provincies geschieden bij groote hoeveelheden tegelijk met een reductie van 40 pCt. op den verkoopprijs. Het 11/12 deel der jaarraming, waarbij op de zoo juist verklaarde mindere opbrengst gerekend werd, werd in genoemd tijdvak van 1929 met f 1.— m/m overschreden. Dit surplus bedroeg ultimo November 1928 slechts f 0.3 m/m, waaruit valt te concluderen, dat de zoutopbrengst in het afgelopen jaar relatief f 0.7 m/m hooger was dan in het jaar tevoren. Tegenover de evenredige gedeelten der jaarramingen vertoonen de uitkomsten van de monopolies alle voordeelige verschillen, en wel voor de opium, het zout en de pandhuizen in verslagmaand ad resp. f 0.02 m/m, f 0.08 m/m en f 0.12 m/m en in het afgelopen jaargedeelte ad resp. f 2.— m/m, f 1.— m/m en f 1.7 m/m.

Een minder gunstig resultaat vertoonen de uitkomsten der *producten*. Zij leverden in verslagmaand elk minder op dan in November 1928, terwijl de eerste 11 maanden van 1929 voor de tinwinning en de rubbercultuur in het bijzonder zeer onvoordeelige uitkomsten gaven; de ontvangsten daaruit bleven in die periode resp. f 7.4 m/m en f 1.6 m/m ten achter bij die in hetzelfde tijdvak van het jaar tevoren en resp. f 4.7 m/m en f 0.9 m/m beneden 11/12 der jaarraming. Deze belangrijke tegenvallers zijn te wijten aan de zeer beduidende prijsdaling dezer producten. Hoewel de steenkolenmijnen een ongeveer gelijke, in totaal zelfs een f 0.2 m/m hogere opbrengst gaven dan in 1928, waren de ontvangsten in het 11 maandsch verslagtijdvak nog ruim f 2.2 m/m minder dan de

raming, die voor het geheele jaar reeds met f 1.16 m/m werd verlaagd, deed verwachten. De goudmijnen geven een omgekeerd beeld. De opbrengst sedert den aanvang van het jaar was f 0.135 m/m lager dan die in dezelfde periode van 1928, doch zij overtrof het 11/12 deel der met f 0.5 m/m verhoogde jaarraming met f 0.027 m/m. De opbrengst van de van minder betekenis zijnde kinacultuur vertoonde in het afgelopen jaargedeelte een accres van f 0.047 m/m, doch zij bleef f 0.167 m/m beneden de verwachting. In tegenstelling echter met de bovengenoemde producten gaf het boschwezen, dank zij den toenemenden verkoop van djatihout, wel gunstige uitkomsten. De maandcijfers vertoonen in verband met den verkoop of de verstrekking van djatihout bij groote hoeveelheden tegelijk geen gelijkmatig verloop. De tot en met verslagmaand bekende totaal-opbrengst van het djati-bedrijf en der wildhoutbosschen ging f 1.973 m/m uit boven die in het overeenkomstige tijdvak van 1928 en f 2 m/m boven het evenredig deel der jaarraming.

De uitkomsten der bedrijven waren over het geheel zeer bevredigend. Het overzicht toont voor deze groep gedurende de eerste 11 maanden van 1929 een vooruitgang aan van in totaal f 3.2 m/m, terwijl het 11/12 deel van het totaal der jaarramingen met ruim f 3 m/m werd overtroffen. In verslagmaand valt echter wederom een belangrijk decres te constateeren bij de S.S. en Tramwegen en wel ad f 0.719 m/m, hetgeen tot een bedrag van f 0.684 m/m werd veroorzaakt door het Javanet. De overige spoor- en tramlijnen gaven onbeduidende verschillen. T.a.v. de daaraan voorafgegane maand was de totaal-opbrengst zelfs f 1.— m/m lager, hetgeen moet worden toegeschreven aan het tijdelijk uitgestelde suikertransport. In het afgelopen 11 maandsch tijdvak bracht deze dienst echter f 0.697 m/m meer op dan in dezelfde periode van het jaar tevoren en f 0.086 m/m meer dan de raming deed verwachten. De bedrijfsresultaten van den P.T.T.-dienst waren in verslagmaand wederom gunstig. Hoewel de postrijen wegens het sedert 1 Januari geldende verlaagde posttarief f 43.000 minder oprachten dan in November 1928, werd, mede ondanks een teruggang aan andere ontvangsten ad f 3.000, in totaal f 9.000 meer ontvangen door de hogere opbrengsten der telegrafie en telefonie ad resp. f 16.000 en f 39.000. Sedert Januari 1929 was de uitkomst in totaal zelfs f 1.183 m/m hooger dan het jaar tevoren en f 0.702 m/m hooger dan werd geraamd. Het accres van den baggerdienst bedroeg ultimo November f 0.525 m/m, terwijl de meevaller t.a.v. de raming op dat tijdstip een bedrag van f 1.455 m/m beliep, hetgeen hoofdzakelijk werd verkregen door het voor particulieren verricht opspuitwerk ter verhooging van bouwterreinen, waarop bij de begrooting niet werd gerekend. De inkomsten van het havenwezen gingen in het afgelopen 11 maandsch tijdvak eveneens belangrijk boven de verwachting uit. Deze toename in vergelijking met het jaar tevoren werd verkregen uit het goederengeld zoowel als uit de havenbedrijven en bedroeg in totaal f 0.668 m/m. Het evenredig deel der jaarraming werd dientengevolge met f 1.864 m/m overtroffen.

Bij de Landsdrukkerij en den dienst voor W. & E. moeten vergelijkingen met vorige perioden en ramingen thans nog achterwege blijven, omdat de tot dusver geboekte ontvangsten een te onvolledig beeld van de werkelijkheid geven.

De groep allerlei middelen geeft ditmaal geen aanleiding voor bijzondere toelichtingen. De in totaal daaruit verkregen inkomsten gedurende de eerste 11 maanden van 1929 geven gunstige verschillen te zien met het jaar tevoren en met de raming, resp. groot f 1.011 m/m en f 3.316 m/m, waarin niet onbelangrijk werd bijgedragen door de baken- en loodsgelden. Alleen de post afstand van grond gaf een onbevredigend resultaat, daar de invordering der canon minder vlot verliep dan verwacht mocht worden.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE BANK OF ENGLAND EN DE INDUSTRIE.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

Het is herhaaldelijk betoogd, dat een van de moeilijkheden, die de industrieën in Groot-Brittannië, welke onder depressie gebukt gaan, ondervinden in haar pogingen tot herstel, voortvloeit uit het feit, dat de Britsche bankiers in afwijking van hun collega's op het continent niet bereid zijn om credieten op langen termijn te verstrekken. Het gewone antwoord hierop is, dat de banken in Engeland voornamelijk steunen op deposito's, welke op korten termijn opvraagbaar zijn en dat zij onder deze omstandigheden niet in staat zijn om belangrijke bedragen vast te leggen, welke niet dadelijk realiseerbaar zouden zijn in tijden van spanning. Theoretisch is deze opvatting juist en een bewijs, dat zij algemeen gangbaar is, wordt geleverd door het feit, dat zij door meer dan één bank-directeure is herhaald op de jaarlijksche vergaderingen der banken, welke in Januari zijn gehouden.

Evenwel is het op het oog blikken geen geheim, dat al de groote banken in Londen en in Lancashire, evenals de Bank of England, voor groote bedragen bevroren credieten hebben uitstaan, welke afkomstig zijn van voorschotten, die vóór en gedurende de crisis van 1921-'22 aan de industrie verstrekt zijn. Deze voorschotten zijn met den loop der jaren toegenomen en toen tenslotte de betreffende ondernemingen gedwongen waren haar financiën te reorganiseeren, waren de banken wel verplicht ter afwikkeling van de schulden genoegen te nemen met effecten, en nieuwe credieten te verstrekken. Het spreekt vanzelf, dat deze effecten zooveel mogelijk uit obligaties bestonden, maar zoowel in de ijzer- en staal- en de katoenindustrie zijn verschillende voorbeelden aan te halen, dat de vaste lasten op zoo'n drastische wijze verminderd moesten worden, dat de banken wel genoodzaakt waren om inkomstenobligaties en zelfs preferente aandelen te accepteren. Het is bijv. belangwekkend te vermelden, dat bij een overeenkomst, welke zoo juist tot stand is gekomen, Lazard Bros. £ 750.000 gewone aandelen hebben genomen in de English Electric Co. ter afdoening van de verstrekte voorschotten, en voor de voorziening van nieuw bedrijfskapitaal. Bij een andere reorganisatie, die van Wm. Beardmore & Co. Ltd. te Glasgow, werden hypothecaire obligaties, inkomstenobligaties en twee klassen van niet-cumulatief preferente aandelen aan de bankiers en aan de schatkist gegeven ter consolidatie van de schulden. Totdat deze obligaties zijn afgelost, wordt controle uitgeoefend door een commissie van drie personen, die door de Bank of England benoemd zijn. In het geval van Pearson & Knowles Coal & Iron Co. of Warrington, deel uitmakend van de Vickers-Armstrong groep, hebben de bankiers de andere leden van de groep van hun garanties bevrijd en 5 pCt. inkomstenobligaties geaccepteerd in ruil voor 2e hypothecaire obligaties.

* * *

Dergelijke voorbeelden kunnen bij de vleet worden gegeven. Maar het bovenstaande is voldoende om aan te toonen, dat de banken gedwongen zijn geworden om haar positie op te geven, welke zij in theorie nog steeds handhaven, en in bepaalde kringen wint de meening veld, dat een nieuwe ontwikkeling in de methodes van financiering van de Britsche industrie aan den gang is. Een bewijs, dat een verbetering mogelijk wordt geacht, blijkt uit het feit, dat de Labour regeering een commissie heeft benoemd¹⁾ om een onderzoek in te stellen naar de betrekkingen tusschen handel en industrie en de banken. Onder deze omstandigheden heeft de Bank of England stappen gedaan, die heel wat stof hebben doen opwaaien, maar waarvan de beteekenis nog niet geheel begrepen wordt.

Chronologisch is de eerste maatregel van de Bank of England de oprichting van de Securities Manage-

¹⁾ Zie E.-S. B. van 27 November 1929.

ment Trust op het einde van November 1929, terwijl de tweede het nemen van op het oogenblik nog „deferred shares” in de United Dominions Trust Ltd. betreft. Het kapitaal van de S.M.T. bedraagt slechts £1000. Het doel van deze trust is het onderzoeken van en adviseeren over alle financieele, industriele en economische kwesties en het ligt schijnbaar in haar bedoeling om zich te laten vertegenwoordigen in alle lichamen, die zich bezig houden met de voorbereiding van plannen voor de financiering en rationalisatie van de industrie. In het bestuur hebben naast de directie van de Bank of England vertegenwoordigers zitting van de zware- en van de katoen-industrieën, terwijl Prof. Clay van Manchester tot economisch adviseur is benoemd. Tot nu toe heeft men nog niets naders van de handelingen van de S.M.T. gehoord, maar het is een gesloten vennootschap en als zodanig niet geroepen om aan haar handelingen publiciteit te geven. Speculatieve beschouwingen omtrent het doel zijn echter niet zeldzaam. Op het oogenblik is het een andere naam voor de Bank of England en in sommige kringen meent men, dat het in de bedoeling ligt om met of zonder den steun van een regeeringsgarantie van deze trust een apparaat te maken voor de financieele en technische reorganisatie van de industrie.

In dit verband wijzen wij erop, dat de Power Finance Corporation, een particuliere vennootschap met groote financieele belangen, zich tot een sterke macht heeft ontwikkeld in de electriciteitsindustrie door de overneming en financiering van elektrische centrales en door het verlenen van credieten aan soortgelijke bedrijven. Er zijn andere voorbeelden van financieringsmaatschappijen, die zich specialiseeren op bepaalde industrieën, waaraan zij credieten verlenen of waarin zij aandeelen nemen op advies van hun eigen technische experts. Dit is een type van financiering, waarmee de bankiers in de meeste continentale landen bekend zijn en in sommige kringen heerscht de meening, dat de Bank of England zich, door middel van de Securities Management Trust, voorbereidt om deze wijze van financiering door te voeren. Aan den anderen kant wordt de oprichting van de M.S.T. als een voorbereiding beschouwd voor de oprichting van een of andere Nationale Crediet Bank, wellicht in den geest van de Agricultural Mortgage Corporation, welke in het leven is geroepen om de boeren credieten op langen termijn en andere faciliteiten te verstrekken, volgens de Agricultural Credits Acts van 1928.

Indien een van deze mogelijkheden met de werkelijkheid overeenkomt, zoo mag worden aangenomen, dat definitieve stappen worden gedaan om de financiering van de Britsche industrie op een meer wetenschappelijke basis door te voeren. Reeds sedert langen tijd is de verschaffing van kapitaal aan buitenlandsche staten, bedrijven en handelondernemingen voornamelijk in handen van „merchant bankers” en/of emissiehuizen, wier methoden ongeveer overeenkomen met die van het continent. In de behoefte van de Britsche industrie aan kapitaal wordt en is voor het grootste deel voorzien op een tamelijk gewaagde manier. Over het algemeen zou het waarschijnlijk dichter bij de waarheid zijn om te zeggen, dat voor zoover het de groote Britsche bedrijven betreft, het eerder te gemakkelijk dan te moeilijk voor hen is geweest om kapitaal van het publiek — en mogelijkerwijze van de banken — te verkrijgen. De toestand op het oogenblik is echter deze, dat het grootste gedeelte van de zware industrieën, met uitzondering van een deel van de electriciteits-, katoen- en wol-industrie kapitaal noodig hebben op voorwaarden, die voor het publiek niet aantrekkelijk zullen zijn. Het schijnt, dat de Bank of England — hoe groot de steun van de regeering zal zijn, is op dit moment onmogelijk te zeggen — in de bres springt met een plan om na een grondig onderzoek kapitaal te verschaffen, indien een degelijke controle over of ten minste een behoorlijke vertegen-

woordiging in de leiding der zaken wordt toegestaan.

De transactie van de centrale bank met de United Dominions Trust vertoont een aantal zeer belangwekkende punten, en heeft al reeds tot veel pennestrijd aanleiding gegeven. De United Dominions Trust Ltd. bestaat reeds meer dan 10 jaar, gedurende welke zij haar zaken en haar winsten op een zeer bevredigende wijze heeft uitgebreid. Het doel van deze onderneming is voornamelijk het verschaffen van credieten aan industriele en handelaren, die zich met het verkopen op afbetaling occuperen. Volgens het bestuur is het bij een zorgvuldige selectie van de credieten mogelijk om de industrie goede diensten te bewijzen en naar de resultaten te oordeelen, is deze bewering gerechtvaardigd. Het is bekend, dat zooveel mogelijk alleen voorschotten worden gegeven in gevallen, dat het bezit van de goederen den koper in staat zal stellen zijn crediet af te betalen. Vanzelfsprekend verzekert men zich, zooals in de financiering van afbetalingszaken gewoonte is, tegen verliezen, maar het economisch effect is verschillend, indien alleen aankopen voor reproductiedoeleinden worden gefinancierd. Deze maatschappij zou waarschijnlijk met het oog op haar gunstig verleden elk kapitaal, dat zij noodig had op zeer aannemelijke voorwaarden hebben kunnen verkrijgen zonder een beroep te hoeven doen op de Bank van England.

Van het standpunt van de laatste beschouwd, vertoont deze overeenkomst eenige eigenaardigheden. De Bank neemt zelf of verzekert de plaatsing van £250.000 van „B” aandeelen à £2.- per stuk, waarop £1.- gestort is. Een voorziening is gemaakt voor de kapitalisatie van de winsten en/of de reserves, die het eerst uitgekeerd zullen worden aan de bestaande „A” aandeelhouders, en later verdeeld worden tusschen deze en het „B” kapitaal. Tot het tijdstip van de eerste uitkeering hebben de „B” aandeelen slechts een beperkt stemrecht en deelen eerst in de winst na een 10 pCt. preferente betaling op de „A” aandeelen. Indien de eerste kapitalisatie echter doorgevoerd is, plaatsen de „B” aandeelhouders door het verstrekken van nogmaals £250.000 zich op gelijken voet met de „A” aandeelhouders en verkrijgen zodoende de controle in deze maatschappij. Men is verder overeengekomen, dat, indien bepaalde omstandigheden zich vóór de eerste kapitalisatie mochten voordoen, de controle overgaat op de houders van de „B” aandeelen. De aard van deze transactie schijnt te zijn, dat de Bank of England £250.000 betaalt om zich de optie te verzekeren voor de verkrijging van de controle in een mechanisme voor een nieuwen vorm van industriele financiering. Tegelijkertijd verhoogt het door haar financieelen en moreelen steun zeer aanzienlijk de macht van de United Dominions Trust Ltd.

* * *

De jongste gebeurtenissen wijzen op een nieuwe activiteit van de Bank of England. De dagbladen melden de oprichting van de National Shipbuilders Security Ltd., een nieuw concern, dat gevormd is voor de rationalisatie van de geheele scheepsbouwindustrie van het land. Bijzonderheden hierover zijn nog niet bekend, maar men neemt aan, dat het kapitaal gevonden zal worden met steun van de Bank of England in samenwerking met de groote banken. De leiders van het plan gelooven, dat de industrie een goede basis biedt om een begin te maken met de rationalisatie. Het is een industrie, waarin het voor concurrenten zeer moeilijk is om op te komen en in dit land bezit zij een zeer goede reputatie. Deze industrie kan volgens haar leiders veel winstgevender gemaakt worden dan zij op het oogenblik is, indien zij op een breede basis wordt gezet. Verder is zeer veel werk gedaan of is nog in voorbereiding met het oog op de reorganisatie van ondernemingen, zooals die van de Vickers-Armstrong-groep, die onder haar vele bedrijven ook den scheepsbouw telt.

Uit het voorafgaande blijkt, dat, hoewel tot nu toe

zeer weinig is tot stand gebracht, de teekenen erop wijzen, dat de politiek van de centrale bank en van de groote banken belangrijke veranderingen ondergaat. Op het oogenblik is het proces nog in een beginstadium, maar het is nauwelijks te zeggen, in welken vorm het zal uitkristalliseeren. Dat precies het model van een of ander land zal worden gevolgd, is hoogst onwaarschijnlijk, maar het schijnt zeker, dat nu heden ten dage de Britsche industrie in het algemeen voor de eerste maal de moeilijkheden ondervindt, waarmede de meeste andere landen reeds vroeger in hun industrieele ontwikkeling hadden te kampen, het bankwezen veranderingen zal moeten ondergaan, die het meer in de lijn zullen brengen met dat van andere landen, voorzoverre het de financiering van de productie en distributie in het land zelf betreft.

AANTEKENINGEN.

De geldmarkt in Februari.

Zooals bekend, heeft de Banque de France kort voor het einde van Januari haar disconto verlaagd op 3 pCt. Het eerste gevolg was, dat de buitenlandse wisselkoersen iets opliepen ten nadeele van den Franc. In de tweede helft van Februari kwam de Mark zelfs op het theoretische gouduitvoerpunt (610), de Dollar er zeer dicht bij, nl. op 25,58¼ (gouduitvoerpunt ca. 25,60). Het Pond Sterling kwam op 124,27 (gouduitvoerpunt ca. 124,50). De vaste stemming der buitenlandsche valuta werd mede toegeschreven aan den export van gelden naar elders, waar ze meer oprachten, de toenemende belangstelling voor Wallstreet en aan emissies voor vreemde rekening (Finland, Chili). Men kan voor de toekomst, alhoewel de Franckoers zich door de goudafgiften eenigszins hersteld heeft, o.i. wel verwachten, dat — nu tevens de stijgende goederenprijzen een geringere vraag naar Fransche producten tengevolge zullen hebben — de vraag naar Francs zal verminderen, hetgeen zich zal uiten in een flauwen koers.

Ook Engeland heeft zich goudafgiften moeten getroosten. De goudprijs in Londen liep op tot 84,10½ en de Bank of England heeft niet hooger geboden. Evenals in Frankrijk was het ook hier Duitschland, dat goud onttrok.

De discontokoersen in Londen zijn de geheele maand op een zeer laag niveau gebleven. Het aanbod van wissels blijft vrij beperkt. Door de vermindering der vlottende staatsschuld (conversie en consolidatie), welke geringer aanbod van schatkistpapier tengevolge zal hebben, is er in dit opzicht geen verbetering te verwachten en men rekent op een voortgaande daling der discontokoersen. Het disconto voor 3-maands bankwissels daalde op 27 Februari reeds tot 3½ pCt. of een vol procent beneden het officieel disconto. Toch heeft de Bank of England jl. Donderdag haar disconto niet verlaagd, alhoewel dit van verschillende zijden verwacht werd. In anticipatie op een disconto-verlaging was het Pond reeds eenige dagen flauw gestemd geweest. Toen de verlaging niet plaats had, trad echter een herstel in. In het algemeen kan men zeggen, dat het Pond ten opzichte van den Franc vast en t.o.v. van den Dollar flauw is geweest. Dit wordt toegeschreven aan betalingen voor rekening der Fransche regeering en omzettingen van Engelsche in Amerikaansche beleggingen. Interessant is het nog te vermelden, dat door de inkrimping der circulatie de gouddekking is gestegen tot een percentage, dat sedert 1892 niet werd bereikt, nl. 61,4 pCt.

De positie van de Deutsche Reichsbank is, ook na de discontoverlaging in het begin der maand steeds gunstiger geworden. Belangrijke goudimporten hadden plaats uit Engeland en Frankrijk. Zeker zou de situatie der Reichsbank een nieuwe discontoverlaging gewettigd hebben, doch het komende voorjaar zal zijn eischen stellen en daarmede dient nu reeds rekening te worden gehouden. Ditzelfde geldt ook voor de andere circulatiebanken. De Mark bleef

echter vast en op het einde der maand had nog een goudzending uit Parijs plaats. De Mark noteerde toen 610.15. Opvallend is, dat de goudzendingen den koers van de Mark zoo weinig beïnvloed hebben.

Ook in de Ver. Staten is een nieuwe verlaging van het officieel disconto ter sprake gekomen. Particulier disconto bewoog zich doorgaans tusschen 3¼ en 3½ pCt. New-York ontving goud, vnl. uit Zuid-Amerika en het is verheugend, dat aan deze goudtransacties een Nederlandsche bank kon medewerken. Ook de koers van het Pond naderde gevaarlijk dicht het goudinvoerpunt. Intusschen had nog geen discontoverlaging plaats. Van invloed zijn ook hier de voorjaarsvooruitzichten en een geringe opleving der beurs, waardoor ook de makelaarsleeningen weer eenigszins toenamen. Intusschen blijkt, zoowel hier als elders, dat geldruimte nog niet noodzakelijk een groot aantal emissies behoeft mede te brengen. Alhoewel het vertrouwen weer eenigermate terugkomt, houdt het publiek zich nog te veel afzijdig.

Onze eigen geldmarkt vertoonde deze maand weinig interessante verschijnselen. Geld bleef zeer ruim en prolongatie, particulier disconto en call-geld bleven daardoor zeer laag. Het is dan ook geen wonder, dat de acceptfaciliteiten ten volle worden uitgebuit. De totale acceptomloop schat men thans op een goede f 400 millioen. In den weekstaat onzer Centrale Bank hadden geen belangrijke wijzigingen plaats; de positie ten opzichte van het buitenland werd geleidelijk gunstiger.

We kunnen ons ditmaal zeer in onze beschouwingen beperken, daar in het nummer van 12 Februari van dit blad de verschillende disconto-verlagingen werden besproken. Ook aan de overige landen willen we ditmaal slechts een beknopt overzicht wijden.

In Turkije is het gelukkig nog niet tot een moratorium, dat dienen zou om het Pond te beschermen, gekomen. Wel werden verschillende maatregelen genomen, die in dergelijke gevallen zoo langzamerhand gebruikelijk zijn. O.a. werd de wisselhandel aan banden gelegd. Het Italiaansche crediet, dat naar wij meenen door de Banca Commerciale Italiana werd verleend, is verhoogd van 1 millioen op 5 millioen Engelsche Ponden. Bovendien werden credieten van £ 1.600.000 door de Sovjets en £ 300.000 door het Tabaksmonopolie verleend. Ook Kreuger schijnt weer een leening te hebben aangeboden. Deze bedragen zouden voldoende zijn om het Turksche Pond op peil te houden. De koers is in den afgelopen maand echter zeer ingezakt, nl. van 245 Zwitsersche Francs, eind Januari, tot 234 Zw. Frs. eind Februari.

Spanje, waaraan in het nummer van 19 Febr. een beschouwing werd gewijd, heeft goud naar Londen gezonden tot steun van de Peseta. Voor de politieke rust in het land is weergekeerd zal men wel niet op een stabiele koers kunnen rekenen. Men bevestigde opnieuw, dat principieel besloten is tot stabilisatie. Wanneer en op welk niveau werd niet medegedeeld.

In Oostenrijk en Hongarije hadden weder discontoverlagingen plaats. In beide landen van 7 op 6½ pCt. Het betreft hier een aanpassing aan de internationale geldmarkt. Vermeldenswaard is, dat men er in Oostenrijk op rekent in Juni of Juli van dit jaar een leening van 100 millioen aan de markt te brengen.

De Bank Polski besloot haar disconto te verlagen van 8½ op 8 pCt. Het particulier disconto bedraagt thans nog ca. 12 pCt. Het ziet er treurig uit in dit land. Buitenlandsche credieten staan Polen slechts in zeer geringe mate ter beschikking. Men doet thans pogingen om Fransche kapitalen aan te trekken. Bekend is, dat Frankrijk reeds zeer groote belangen bij de Poolsche industrie heeft en derhalve gebaat is bij een economischen opbloei van dit land.

De Zuid-Amerikaansche deviezen trekken nog steeds de aandacht. Peru zal stabiliseeren op basis van één Peruaansch Pond per 4 Amerikaansche Dollar. In Brazilië is thans iedere deviezenhandel verboden. Er gaan geruchten, dat Argentinië binnenkort weer tot

den gouden standaard zou terugkeeren. Te New-York worden reeds onderhandelingen gevoerd over een stabilisatieleening.

Tenslotte zij vermeld, dat de Javasche Bank het discontogetij heeft gevolgd door op 11 Februari het officieel disconto met een ½ pCt. tot op 5 pCt. te verlagen. Sedert 22 Juli 1929 was daarin geen verandering gekomen. Zooals bekend voert de Javasche Bank reeds vele jaren een zeer stabiele discontopolitiek. Sedert Juli 1926 hebben slechts drie wijzigingen plaats gehad.

V. D. BR.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The American Economic Review. — Menasha, Wis, Dec. 1929.

A. F. Burns, Quantity theory and prize stabilization; A. B. Wolfe, Rent under increasing returns; O. de R. Foënanter, Shipping enterprise of Australian government; C. B. Upham, Sharing earnings of Reserve Banks; J. A. Maxwell, Some Marshallian concepts.

De Economist. — Haarlem, December 1929.

Dr. F. H. Repelius, De ontwikkeling van het reparatievraagstuk tot 1 September 1924; Prof. Mr. D. van Blom, Drie eeuwen agrarisch Rusland; G. Morreau, Waarde of prijs? (antwoord aan Prof. Bordewijk) met naschrift van Prof. Dr. H. W. C. Bordewijk.

Journal des Économistes. — Parijs, 15 Nov. 1929.

E. Payen, La crise gouvernementale française; B. Mourre, La baisse des valeurs de Bourse aux États-Unis et la prévision des crises; É. Horn, Quelques notes sur la situation économique de la Hongrie; R. J. Pierre, Les budgets des principaux pays et les budgets de l'avenir; Prof. S. Borodaëwsky, L'industrie sucrière mondiale et la Tchécoslovaquie; G. de Nouvion, Industries d'état et industrie privée; C. de Kownacki, La vie économique de la ville libre de Dantzig en 1928; C. K., La situation financière de la Lettonie en 1928; H., Les travaux des Chambres de Commerce françaises.

Idem. — Parijs, 15 Dec. 1929.

É. Payen, Une crise d'abondance; R. J. Pierre, Les richesses forestières des principaux pays; Fernand-Jacq, La réforme de la loi sur les brevets d'invention devant le Parlement; G. de Nouvion, Les chemins de fer de l'État et les Chemins de fer d'Alsace et de Lorraine en 1928; B. D. L. L. E., La Ligue du libre-échange.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Nov. 1929.

A. J. Koens, Economisch-geografische beschouwingen over de veeteelt; Prof. Dr. H. Blink, Verbreiding van landbouwstaten en nijverheidsstaten in Europa; F. H. Saraber, De wereldproductie van maïs en die van Z. W. Celebes in het bijzonder.

Zeitschrift für Völkerrecht. — Breslau, Band XV, Heft 2.

G. Cohn, Kellogg-Vertrag und Völkerrecht; Dr. Heinsheimer, Zur Auslegung des Versailler Vertrages (Saargebiet); Dr. A. Sottile, La IXme Assemblée de la Société des Nations; Dr. Fr. Krieg, Das Haager Rechtsgutachten über den Kompetenzstreit Rumäniens und der Europäischen Donaukommission; Dr. M. Langhans-Ratzburg, Die völkerrechtliche Entwicklung der Tanagerfrage 1923—1928; Strupp, Entscheidungen nationaler Gerichte von völkerrechtlicher Bedeutung; Dr. R. Knubben, Völkerrechtliche Chronik. Die wichtigsten völkerrechtlichen Ereignisse vom Januar 1927 bis Juni 1928.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN. (In Guldens).

	November 1929	Sedert 1 Januari 1929	Overeen- komstige periode 1928
Belastingen.			
Pachten excl. pandhuizen.	12.030	116.315	70.746
Invoerr. incl. Landsgoed.	7.443.497	88.225.461	81.610.783
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	953.195	12.246.062	12.496.868
Accijnzen	3.742.000	38.876.216	36.436.328
Andere ontv. I. U. en A...	45.222	300.470	282.780
Statistiekrecht	487.273	5.881.574	5.850.003
Personeele belasting	493.427	4.468.704	4.332.171
Inkomstenbelasting	5.800.619	46.717.689	46.304.019
Vennootschapsbelasting..	5.174.275	36.983.549	41.534.885
Oorlogswinstbelasting ..	95.534	1.263.728	22.889.822
Opgeheven productenbel..	—	1) — 106.261	1) — 275.571
Verponding	418.593	5.248.337	4.611.196
Recht van openb. verkoop.	211.595	2.392.818	1.946.451
Zegelrecht	1.169.872	13.122.791	12.879.987
Overschr. van vaste goed.	230.835	2.443.094	2.439.010
Recht v. succ. en overgang	34.352	1.073.062	423.198
Vergunning speeltafels ..	9.364	110.162	139.371
Slachtbelastingen	544.412	6.544.202	6.787.420
Bijzondere bel. buitengew.	31.561	197.074	224.441
Hoofdgeld	4.237	78.406	67.919
Landelijke inkomsten....	2.774.498	34.892.400	34.732.560
Belasting op loterijen....	402.430	1.021.588	819.918
Totaal	30.078.821	302.097.441	316.604.305
Monopolies.			
Opium	3.273.506	37.836.907	39.366.327
Zout	1.434.154	15.899.485	17.455.708
Pandhuizen	1.941.680	21.805.820	19.744.206
Totaal	6.649.340	75.542.212	76.566.241
Producten.			
Kina	22.365	640.386	593.284
Landschaoutchoubedrijf ..	362.069	5.808.819	7.413.651
Boschwezen	1.784.163	20.684.329	18.710.486
Goud	118.328	1.415.709	1.550.992
Tin	2.737.893	42.603.269	50.042.691
Steenkolen	1.108.858	12.654.209	12.430.247
Aand. ijd. winst N.V. „Gem. Mijnb. Mij. Billiton”...	—	7.500.000	7.500.000
Totaal	6.133.676	91.306.721	98.241.351
Bedrijven.			
Havenwezen	857.536	13.630.994	12.962.934
Baggerdienst	338.122	4.231.663	3.706.518
Landsdrukkerij	121.700	1.159.735	990.673
Post-, Telegr. en Tel. dienst	2.635.669	29.003.890	27.820.167
Spoor- en Tramwegen....	6.067.457	77.309.839	76.612.538
Waterkracht en Electricit.	109.802	1.462.473	1.507.107
Totaal	10.130.286	126.798.594	123.599.937
Allerlei middelen.			
Aandeel ijd. winst van de Javasche Bank	—	3.261.403	2.985.439
Afstand van grond	228.570	3.332.124	3.490.651
Mijnconcessies	17.153	4.507.775	4.115.894
Boeten en verbeurdverkl.	130.990	1.383.829	1.328.205
Leges en salarissen, ont- vangen d. de griffiers v/d. versch. rechtscoll. ...	38.915	392.266	368.715
Heffing terzake van gesl. werkovereenkomsten ..	71.541	636.256	541.810
Opbr. Wees- en Boedelkam.	51.613	674.363	741.874
Kadaster	36.363	356.381	312.632
Afkoop heerendienst. B.G.	426.544	5.962.763	5.147.062
Schoolgelden	468.917	4.878.527	4.623.088
Ontv. groote ziekenin- richtingen en krank- zinnigengestichten	103.023	965.319	697.662
Ijk van maten en gew. ...	26.900	440.552	421.268
Verk. en verh. van huizen	176.514	2.042.774	2.080.759
Ontv. waterleidingen	86.523	1.014.715	890.402
Bakengelden	260.580	2.857.924	2.789.170
Loodgelden	291.966	3.107.767	2.541.959
Diversen	241.659	4.318.954	6.046.529
Totaal	2.657.771	40.133.692	39.122.919
Totaal generaal	55.649.894	635.878.660	654.134.753

1) Teruggegeven belastinggelden.

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	Januari 1930	Januari 1929
Posterijen.....	f 4.324.965,—	f 4.198.913,—
Telegrafie.....	„ 714.995,—	„ 771.139,—
Telefonie.....	„ 2.452.952,—	„ 2.508.640,—

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Januari 1930		Januari 1929	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H-bank plaatselijk	59.520	f 3.505.373.000	62.759	f 3.816.153.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	45.108	„ 3.072.957.000	48.292	„ 3.455.133.000
	1.852	„ 12.460.000	1.757	„ 10.015.000

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1930				1929	1928	1914
	1 Mrt.	24 Febr. / 1 Mrt.	17/22 Febr.	10/15 Febr.			
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	27/8	23/16-7/8	21/16-7/8	23/4-3	4 1/2-2/16	3 1/16-7/8	3 1/8-3/16
Londen Daggeld...	3 1/2-3/4	3 1/2-4 1/2	3-4	3-5	3 1/2-6	3-4 1/2	1 1/4-2
Berlijn Daggeld...	7-8 1/2	3 1/2-10	3 1/2-7	3 1/2-7	5 1/2-10	6-10	—
New York Partic. disc. 1)	4-1/4	4-3/4	4-3/4	4-3/4	8-10 1/4	4 1/2-3/4	1 1/4-2 1/2

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
25 Febr. 1930	2.49 3/8	12.12 9/8	59.53 1/2	9.76 1/2	34.75 1/2	100 1/10
26 „ 1930	2.49 7/16	12.12 1/4	59.53	9.75 3/4	34.75 1/2	100 1/10
27 „ 1930	2.49 1/2	12.12 9/8	59.52	9.75 3/4	34.76	100 1/16
28 „ 1930	2.49 1/2	12.12 9/8	59.52 1/2	9.75 3/4	34.75 1/2	100 1/16
1 Maart 1930	2.49 1/2	12.12 7/8	59.52 1/2	9.76	34.75	100 1/16
3 „ 1930	2.49 9/16	12.12 7/8	59.53	9.76	34.75	100
Laagste d.w. 1)	2.49 9/16	12.12	59.53	9.75 1/4	34.73	99 15/16
Hoogste d.w. 1)	2.49 9/16	12.12 3/8	59.55	9.76 1/2	34.77	100 1/10
24 Febr. 1930	2.49 3/8	12.12 1/2	59.53	9.76	34.75	100 1/10
17 „ 1930	2.49 7/16	12.12 7/8	59.53	9.76 1/2	34.74	100 1/16
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
25 Febr. 1930	48.13	35.15	7.38 1/2	1.49	13.06	31.05
26 „ 1930	48.13	35.15	7.38 5/8	1.49	13.06	31.02 1/2
27 „ 1930	48.12 1/2	35.12 1/2	7.38 5/8	1.49	13.07	30.62 1/2
28 „ 1930	48.13	35.12 1/2	7.38 3/4	1.49	13.07	30.60
1 Maart 1930	48.14	35.15	7.39	1.49	—	—
3 „ 1930	48.15	35.12 1/2	7.38 3/4	1.49	13.07 1/2	30.—
Laagste d.w. 1)	48.10	35.07	7.38	1.48	13.04	29.90
Hoogste d.w. 1)	48.17	35.17 1/2	7.39 1/2	1.50	13.08	31.40
24 Febr. 1930	48.12 1/2	35.12 1/2	7.38 3/4	1.49	13.06	31.05
17 „ 1930	48.11 1/2	35.12 1/2	7.38 3/4	1.49	13.05	30.90
Muntpariteit	48.—	35.—	7.38 3/4	1.49	13.09	48.52 1/2

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/4 en 7.21 1/4.

Data	Stockholm *)	Kopen- hagen *)	Oslo *)	Hel- sing- fors 1)	Buenos- Aires 1)	Mon- treal 1)
25 Febr. 1930	66.92 1/2	66.80	66.70	6.28	94 3/8	2.48 3/8
26 „ 1930	66.92 1/2	66.80	66.70	6.27	93 3/8	2.48
27 „ 1930	66.95	66.77 1/2	66.72 1/2	6.28	94 1/4	2.48
28 „ 1930	66.95	66.77 1/2	66.70	6.28	94	2.48 1/4
1 Maart 1930	67.—	66.80	66.70	6.28	94 1/8	2.48 1/8
3 „ 1930	67.—	66.80	66.72 1/2	6.28	94 1/8	2.48 1/8
Laagste d.w. 1)	66.90	66.75	66.66	6.26 1/2	93 3/4	2.47 3/4
Hoogste d.w. 1)	67.01	66.82 1/2	66.75	6.29	94 3/8	2.48 3/8
24 Febr. 1930	66.92 1/2	66.80	66.70	6.28	94 1/8	2.48 1/8
17 „ 1930	66.87 1/2	66.77 1/2	66.70	6.27	94 1/4	2.47 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/4	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 1 Maart 1930 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank- discoonto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 3/4	12.12 7/8	%
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.52 1/2	6
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.76	3
Brussel *) §)	100 Belga	34.59	34.75	3 1/2
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.95	
Zürich *)	100 „	48.—	48.14	3 1/2
Praag	100 Kronen	7.37 1/2	7.38 3/4	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.15	6 1/2
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.60	6 1/2
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.49	9
Sofia	100 Leva	48.—	1.80	10
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.40	6
Stamboel	Turksch £	10.93	1.12	
Athene	100 Drachme	3.23	3.23	9
Milaan	100 Lira	13.09	13.07	7
Madrid	100 Peseta	48.—	30.30	5 1/2
Lissabon	Escudo	2.68 1/2	0.11 3/8	8
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	66.80	5
Oslo *)	100 „	66.67	66.70	5
Stockholm *)	100 „	66.67	67.—	4 1/2
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	54.90	8
Warschau	100 Zloty	27.91	27.95	8
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.75	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	48.12 1/2	6-7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	66.50	8
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 1/2	6.27 1/2	7
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.85	
Danzig	100 Gulden	48.42	48.45	7
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	2.4878	2.49 1/2	4
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.48 1/8	
Mexico	Mex. Dollar	1.24	1.19	
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0568 1	0.94	
La Paz (Bolivia)	Boliviano	0.9080	0.91	
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 2	0.28 1/2	
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.30 1/2	
Bogota (Columbia)	Peso	2.42	2.3960	
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.49 1/8	6-7
Lima (Peru)	Per. £	12.10 3/4	9.93	
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	2.20	
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.47 1/2	
Paramaribo	Gulden	1.—	0.9967	
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.—	1.01 3/4	
San José (C. Rica)	Colon	1.16	0.60	
Guatemala	Quetzal	2.48 3/4	2.49 1/2	
Managua (Nicarag.)	Cordoba	2.48 3/4	2.46	
San Salvador (Salv.)	Colon	1.2440	1.22	
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupeë	0.91	0.90 1/4	7
Batavia	Gulden I.C.	1.—	1.00 1/8	5
Kobe	Yen	1.24	1.22 3/4	5.48
Hong Kong	Dollar		0.95 1/2	
Shanghai	Taël		1.21	
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.40 1/2	
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.22 1/2	
Bangkok	Baht	1.10	1.13	
Teheran (Perzië)	Kran		0.23 3/4	
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 3/4	12.09 7/8	6
Alexandrië	Egypt. £	12.42	12.43 1/2	
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 3/4	11.82 1/2	
Nieuw Zeeland	£	12.10 3/4	11.82 1/2	

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud.

*) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg.

§) 1 Belga = 5 frank.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Paris (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
25 Febr. 1930	4,85 ^{1/10}	3,91 ^{3/8}	23,87 ^{1/2}	40,09 ^{1/2}
26 " 1930	4,86 ^{1/10}	3,91 ^{3/8}	23,86 ^{3/4}	40,09
27 " 1930	4,86 ^{1/10}	3,91 ^{1/2}	23,86	40,08 ^{1/2}
28 " 1930	4,86	3,91	23,86	40,08 ^{1/2}
1 Maart 1930	4,85 ^{1/10}	3,91 ^{1/8}	23,86	40,08 ^{1/2}
3 " 1930	4,85 ^{1/8}	3,91 ^{1/8}	23,85 ^{1/2}	40,08
4 Maart 1929	4,85 ^{1/10}	3,90 ^{1/8}	23,72 ^{1/2}	40,05
Muntpariteit	4,8667	3,90 ^{1/8}	23,81 ^{1/2}	40 ^{1/4}

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	15 Febr. 1930	22 Febr. 1930	24 Febr. 1930 Laagste	1 Mrt.'30 Hoogste	1 Mrt. 1930
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ^{1/2}	97 ^{1/2}	97 ^{1/10}	97 ^{1/10}	97 ^{1/2}
Athene	Dr. p. £	375 ^{3/4}	375.15	374 ^{1/8}	375 ^{1/2}	375 ^{1/10}
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10 ^{3/8}	1/10 ^{3/8}	1/10 ^{3/8}	1/10 ^{3/8}	1/10 ^{3/8}
Budapest ...	Pen. p. £	27.83	27.81	27.79	27.84	27.81 ^{1/2}
Buenos Aires	d. p. \$	427 ^{1/10}	427 ^{1/10}	427 ^{1/10}	427 ^{1/10}	427 ^{1/10}
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/56 ^{1/8}	1/56 ^{1/8}	1/56 ^{1/8}	1/56 ^{1/8}	1/56 ^{1/8}
Constantin..	Piast. p. £	1.065	10.55	1.040	1.110	1.090
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/7	1/6 ^{1/2}	1/5 ^{1/2}	1/7	1/6
Kobe	Sh. p. yen	2/09 ^{3/32}	2/09 ^{3/32}	2/0 ^{3/8}	2/0 ^{3/8}	2/0 ^{1/10}
Lissabon ...	Escu. p. £	108 ^{1/2}	108 ^{1/2}	108 ^{1/8}	108 ^{3/8}	108 ^{1/2}
Mexico 1)....	\$ per £	10.27 ^{1/2}	10.20	10.10	10.30	10.22 ^{1/2}
Montevideo	d. per £	43 ^{1/4}	43 ^{1/4}	43 ^{1/8}	44 ^{1/8}	43 ^{1/4}
Montreal ...	\$ per £	4.90 ^{1/2}	4.88 ^{3/4}	4.89 ^{1/2}	4.89 ^{1/2}	4.88 ^{1/2}
Rio de Janeiro	d. per Mil.	5 ^{1/32}	5 ^{1/10}	5 ^{1/8}	5 ^{1/8}	5 ^{1/32}
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/11 ^{1/2}	1/11 ^{1/8}	1/10 ^{3/8}	2/0	1/10 ^{1/2}
Singapore ...	id. p. \$	2/347 ^{1/32}	2/347 ^{1/32}	2/32 ^{1/8}	2/31 ^{1/8}	2/347 ^{1/32}
Valparaiso 2)	\$ per £	39.76	39.76	39.75	39.79	39.79
Warschau ..	Zl. p. £	43.37 ^{1/2}	43.36	43.34	43.41	43.36 ^{1/2}

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in penc. doch in £ genoteerd. 2) 80 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

Londen 1) N.York 2)		Londen		
24 Febr. 1930 ..	19 ^{1/8}	43	24 Febr. 1930 ..	84/11 ^{1/2}
25 " 1930 ..	19 ^{1/10}	42 ^{1/8}	25 " 1930 ..	84/11
26 " 1930 ..	19 ^{1/2}	42 ^{1/2}	26 " 1930 ..	84/11 ^{3/8}
27 " 1930 ..	19 ^{1/10}	42 ^{1/4}	27 " 1930 ..	84/11 ^{1/8}
28 " 1930 ..	19 ^{1/8}	40 ^{7/8}	28 " 1930 ..	84/11 ^{1/4}
1 Maart 1930 ..	19	40 ^{1/2}	1 Maart 1930 ..	84/11 ^{1/2}
2 Maart 1929 ..	26	56 ^{1/2}	2 Maart 1929 ..	84/11 ^{1/2}
27 Juli 1914 ..	24 ^{1/10}	59	27 Juli 1914 ..	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	22 Febr. 1930	28 Febr. 1930
Saldo bij de Ned. Bank	f —	f —
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschot op ultimo Jan. 1930 aan de gem. op voor haar door de Rijks- administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomstenbelasting	f 41.597,—	f 94.679,94
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 31.449.380,06	" 31.449.380,06
Id. aan Suriname	" 46.127.480,46	" 47.026.606,89
Id. aan Curaçao	" 13.180.659,72	" 13.382.439,42
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderp.	" 1.323.285,44	" 1.335.044,44
Saldo der postrekeningen van Rijks- comptabelen	" 123.189.856,08	" 125.483.457,60
Vordering op het Algemeen Burgerlijk Pensioenfond 1)	" 26.571.871,48	" 21.069.784,20
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	" 12.515.309,18	" 12.715.309,18

Verplichtingen.	22 Febr. 1930	28 Febr. 1930
Voorschot door de Nederl. Bank ingev. art. 16 van haar octroof verstrekt ..	f 6.875.613,62	f 15.000.000,—
Voorschot door de Ned. Bank inrek. courant verstrekt	—	" 4.210.378,22
Schatkistbiljetten in omloop	" 131.810.000,—	" 131.810.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 58.720.000,—	" 58.720.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	—	—
Daggeldleeningen	—	" 3.000.000,—
Zilverbons in omloop	" 11.383.142,—	" 11.022.982,—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioen f. 1)	" 777.527,41	" 361.592,92
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 45.316.636,84	" 38.198.776,24
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 270.000,—	" 270.000,—
Id. aan diverse instellingen 1)	" 7.903.111,04	" 7.784.833,69

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	22 Febr. 1930	1 Maart 1930
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas	f 46.127.000,—	f 46.954.000,—
Schatkistpromessen	—	—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 39.769.000,—	" 36.280.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	" 5.854.000,—	" 6.230.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	" 990.000,—	" 898.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	" 3.543.000,—	" 7.947.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 3 Maart 1930.

Activa.	
Binnenl. Wis- (Hfdbk. f	45.733.529,96
sels, Prom., (Bijbnk. ,,	204.299,96
enz. in disc. (Ag.sch. ,,	11.605.724,94
Papier o. h. Buitentl. in disconto	f 57.543.554,86
Idem eigen portef. f	200.851.974,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. ,,	—
Beleeningen (Hfdbk. f	58.349.894,96
incl. vrsch. (Bijbnk. ,,	5.951.659,90
in rek.-ort. (Ag.sch. ,,	46.039.111,53
op onderp. f	108.340.666,39
Op Effecten	f 106.138.402,15
Op Goederen en Spec. ,,	2.202.264,24
Voorschotten a. h. Rijk	" 15.000.000,—
Munten Muntmateriaal	
Munt, Goud	f 64.968.390,—
Muntmat., Goud ..	" 372.023.602,42
Munt, Zilver, enz. ,,	f 436.991.992,42
Muntmat., Zilver.. ,,	" 26.814.519,03
Belegging 1/6 kapitaal, reserves en pen- sioenfond 1)	" 463.806.511,45 ¹⁾
Gebouwen en Meub. der Bank	" 5.200.000,—
Diverse rekeningen	" 31.418.599,10
	f 907.516.810,95

Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefond 1)	" 7.106.550,55
Bijzondere reserve	" 8.000.000,—
Pensioenfond 1)	" 6.316.773,43
Bankbiljetten in omloop	" 826.378.240,—
Bankassigatiën in omloop	" 1.866.798,58
Rek.-Cour. (Het Rijk f	—
saldo's: (Anderen ,,	19.844.970,94
Diverse rekeningen	" 18.003.477,45
	f 907.516.810,95

Beschikbaar metaalsaldo

Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.

1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo 1)	Dektingsperc.
	Munt	Muntmat.				
3 Maart '30	64.968	372.024	826.378	21.712	124.136	55
24 Febr. '30	64.982	372.024	782.401	23.739	141.186	57 ^{1/2}
17 " '30	64.980	372.024	785.427	18.429	142.152	58
10 " '30	64.999	372.024	795.381	20.939	137.251	57
3 " '30	64.995	372.024	823.734	29.482	126.196	55
27 Jan. '30	65.009	374.523	786.832	33.800	137.330	57
4 Maart '29	67.048	367.495	808.766	12.464	126.590	55 ^{1/2}
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
3 Maart 1930	57.544	6.000	108.341	200.852	31.418
24 Febr. 1930	51.177	—	79.057	200.708	31.174
17 " 1930	51.660	—	83.416	205.792	24.829
10 " 1930	52.456	—	182.590	211.528	17.385
3 " 1930	52.204	—	12.414	211.308	22.809
27 Jan. 1930	59.313	—	81.513	217.117	24.091
4 Maart 1929	98.047	—	117.860	132.330	42.603
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaaf van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/3 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Disconto's	Voorschotten aan de kolonte	Diverse rekeningen 1)	Diverse rekeningen 2)
1 Januari 1930	4.418	5.993	135	130	2.639	813
1 December 1929	4.422	5.983	62	609	1.905	502
1 November 1929	4.285	5.859	61	572	1.752	299
1 October 1929	4.112	5.737	59	356	2.183	463
1 September 1929	3.999	5.694	57	299	2.846	994
1 Augustus 1929	3.943	6.307	57	227	3.512	918
1 Januari 1929	2.718	5.298	155	21	3.073	189

1) Sluitp. der activa. 2) Sluitp. der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Table with 5 columns: Data, Goud, Zilver, Circulatie, and Beschr. metaal-saldo. Rows include dates from Feb 1930 to July 1914.

Table with 5 columns: Data, Dis-conto's, Wissels, Beleeningen, Diverse rekeningen, and Dekkings-percentage. Rows include dates from Feb 1930 to July 1914.

1) Sluitpost activa. 2) Basis 1/6 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Table with 6 columns: Data, Metaal, Bankbilj. in circulatie, Bankbilj. in Banking Departm., Other Securities, and Disc. and Advances. Rows include dates from Feb 1930 to July 1914.

Table with 6 columns: Data, Gov. Sec., Public Depos., Other Deposits, Reserve, and Dekkings-perc. Rows include dates from Feb 1930 to July 1914.

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Table with 8 columns: Data, Goud, Zilver, Te goed in het buitent., Wissels, Waarv. op het buitent., Beleeningen, and Renteloos voorschot a.d. Staat. Rows include dates from Feb 1930 to July 1914.

Table with 7 columns: Data, Bons v. d. zelfst. amort. k., Diversen, Circulatie, and Regk. Courant. Rows include dates from Feb 1930 to July 1914.

1) Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Table with 6 columns: Data, Goud, Daarvan bij buit. circ. banken, Deviezen als goud-dekking geldende, Andere wissels en cheques, and Beleeningen. Rows include dates from Feb 1930 to July 1914.

Table with 6 columns: Data, Effecten, Diverse Activa, Circulatie, Regk.-Crt., and Diverse Passiva. Rows include dates from Feb 1930 to July 1914.

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 22, 15, 7 Febr., 30, 23 Jan. '30, 23 Febr. '29, resp. 60; 1; 40; 19; 46; 55 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Table with 9 columns: Data, Goud, Beleeningen op Staatsfondsen, Circulatie, and Regk. Crt. Rows include dates from Feb 1930 to Feb 1929.

Table with 10 columns: Data, Goud, Beleeningen op Staatsfondsen, Circulatie, and Regk. Crt. Rows include dates from Feb 1930 to Feb 1929.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Table with 7 columns: Data, Goudvoorraad, Wettig betaalmiddel, Wissels, In her-disc. v. d. member banks, and In de open markt gekocht. Rows include dates from Feb 1930 to Feb 1929.

Table with 7 columns: Data, Belegd in U.S. Gov. Sec., F.R. Notes in circulatie, Totaal Deposito's, Gestort Kapitaal, and Goud-Dekkings-perc. Rows include dates from Feb 1930 to Feb 1929.

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Table with 7 columns: Data, Aantal banken, Dis-conto's en beleen., Belegingen, Reserve bij de F.R. banks, Totaal deposito's, and Waarvan time deposits. Rows include dates from Feb 1930 to Feb 1929.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

4 Maart 1930.

De flauwe stemming voor tarwe, welke in het einde der voorlaatste berichtsweek op de groote tarwe-markten heerschte, bleef ook in het begin dezer week aanhouden en de koersen bleven eerst onveranderd. Daarna is eene verbetering ingetreden, welke een niet onaanzienlijke verhooging der koersen in Noord- en Zuid-Amerika tengevolge had. In de Vereenigde Staten ondervond de markt steun van den Farm Board, welke weder door de onder haar bescherming staande organisatie liet koopen, ook contracten in de termijnmarkt van Chicago. In Canada hebben de provinciale regeeringen besloten van de op tarwe belcende sommen tot 15 pCt. aan de banken te garandeeren. Deze steunmaatregel had in Winnipeg een vastere stemming tengevolge. Nadat op 24 en 25 Februari de koersen tot een zeer laag niveau waren gedaald, en daarna een verbetering intrad, kregen koopers in Europa weder meer vertrouwen in de markt en kwamen belangrijke omzettingen tot stand, zoowel in ladingen als in parcels. Portugal en Italië kochten eenige ladingen en ook Griekenland was koper. Toen verdere verhooging der prijzen te Chicago echter uitbleef, de slotkoersen te Chicago op Zaterdag onveranderd waren en te Winnipeg zelfs weder lager kwamen, was het vertrouwen geveken en trokken koopers zich terug. De omzettingen waren op Zaterdag en op Maandag dan ook gering en de oude argumenten, welke koopers er toe brengen voorzichtig te zijn, hadden weder den boventoon. De voorraden in Noord-Amerika blijven groot en de omvang der verscheppingen was in de afgelopen week teleurstellend, wat vooral te Winnipeg mede oorzaak was van de flauwere stemming. Niettegenstaande de hulp, welke aan de Canadeesche tarwepool wordt geboden in den vorm van de garantie tegenover de banken, is de tarwepool meer geneigd te verkoopen en is zij geregeld met aanbiedingen aan de markt. Veel vertrouwen schijnen koopers niet in de markt te hebben, want zij beperken hun inkoop tot de onmiddellijke behoefte en het zijn hoofdzakelijk stoomende partijen, welke uit de markt worden genomen. Niettegenstaande de pogingen, welke in de Vereenigde Staten en Canada worden aangewend om de prijzen op een hooger niveau te brengen, hebben deze tot nog toe slechts tijdelijk resultaat gehad en zijn in den loop van de maand Februari de prijzen te Chicago circa 6 dollarcenten en te Winnipeg circa 12 dollarcenten per 60 lbs. gedaald. Koopers maken geen haast en de vele regeeringsmaatregelen in Europa werken ertoe mede de vraag naar buitenlandsche tarwe te verminderen. In Duitsland is de verordening, dat 50 pCt. inlandsche tarwe moet worden gemalen, voor de maand Maart verlengd. In Zweden zijn voorstellen van de regeering aanhangig om de invoerrechten op graan te verhoogen en voor te schrijven, dat een zeker percentage Zweedsche tarwe en rogge moet worden vermalen. Dit voorstel ondervindt veel tegenkating en het is niet zeker, dat het door het Parlement zal worden aangenomen. In Australië worden pogingen in het werk gesteld een tarwepool te formeeren, waaraan alle landbouwers gedwongen zullen worden mee te doen. De staat zal daarbij behulpzaam zijn en gedurende een jaar een prijs van 4 shilling per bushel garandeeren. De ter uitvoering van deze plannen noodige wetten moeten nog worden gemaakt. Deze plannen worden van vele zijden toegejuicht. Tarweverbouwers wenschen, dat de prijs van 4 shilling gedurende 3 jaren wordt gegarandeerd, doch de regeering heeft geen lust zich gedurende een zoo langen tijd te binden. Onlangs is een definitieve schatting van den tarwe-oogst in Australië bekend gemaakt, volgens welke deze opbrengst 125 miljoen bushels zou bedragen. Deze schatting is grooter dan de vorige, welke 112 miljoen bushels bedroeg tegen een opbrengst van 160 miljoen in het vorige jaar. Verscheper

van Plata-tarwe zijn in de afgelopen week geregeld aan de markt gebleven tot prijzen, welke sterk tegen Canadeesche tarwe concurreeren. Ook in Argentinië zijn de prijzen aan de termijnmarkten verhoogd en wel te Buenos Aires 35 centavos en te Rosario 25 centavos voor Maart. Gisteren en heden zijn de termijnmarkten in Argentinië gegens het viere van het Carnavalfeest gesloten. Geregeld wordt nog Argentijnsche tarwe van den ouden oogst aangeboden. Van den nieuwen oogst is het gegarandeerde natuurgewicht in de vorige week verlaagd. De markt heeft daarvan geen invloed ondervonden en daarop niet gereageerd. De vooruitzichten van den nieuwen oogst in Amerika spelen reeds een belangrijke rol in de prijsbepaling en over het algemeen worden deze als gunstig beschreven. Het beschermende sneeuwdek is tengevolge van zacht weer in het winter-tarwegebied verdwenen en in sommige gebieden, waar zomertarwe wordt verbouwd, heeft men een aanvang gemaakt met het ploegen. De omvang van gedurende den winter geleden schade schijnt dit jaar zeer klein te zijn en de stand wordt van goed tot uitstekend genoemd. Reeds werd de eerste schatting van de vermoedelijke opbrengst van wintertarwe door particulieren bekend gemaakt, volgens welke deze waarschijnlijk 570 miljoen bushels zou bedragen, hetgeen ongeveer 8 miljoen bushels minder zou zijn dan in het vorige jaar werd geoogst. Dit is slechts een zeer voorloopige schatting. Voordat de tarwe wordt binnengehaald, zullen nog vele berichten over de Hessische vlieg, droge winden, te veel of te weinig regen worden verspreid, welke alle van invloed op de prijzen aan de termijnmarkt te Chicago plegen te zijn. Op het oogenblik lijkt het zeer waarschijnlijk, dat een ruime oogst van wintertarwe verkregen zal worden, en dit vooruitzicht oefent een drukkenden invloed. Vergeleken bij de vorige week zijn de prijzen aan de termijnmarkt te Chicago 5 dollarcenten per 60 lbs. gestegen, nadat ze 8 dollarcenten hooger waren geweest. Te Winnipeg bedraagt de verhooging, vergeleken bij de vorige week, $\frac{1}{2}$ dollarcent. Het hoogste slot in de afgelopen week was $5\frac{1}{2}$ dollarcenten hooger geweest. In Europa blijven de vooruitzichten van den nieuwen oogst van wintertarwe gunstig luiden. Tengevolge van zacht weder gedurende den winter is gevaar voor schade tengevolge van vorst zoo goed als uitgesloten en in de koudere landen was voldoende sneeuwbedekking aanwezig.

De groote voorraden van rogge in Duitsland blijven een drukkenden invloed uitoefenen en niettegenstaande de door de Deutsche regeering genomen maatregelen, de Duitsch/Poolse overeenkomst voor den verkoop van rogge, en het vormen van een verkoop-syndicaat, zijn ook in de afgelopen week de prijzen verder gedaald. De laatste maatregel, welke de Deutsche regeering heeft genomen, is het voorschrijf, dat in het vervolg roggemeel niet meer zooals gebruikelijk was met mindere soorten tarwemeel mag worden vermengd. Het doel van dezen maatregel is natuurlijk om het verbruik van rogge in Duitsland zelf te verhoogen. Alle maatregelen in Duitsland kunnen blijkbaar de roggeprijzen niet verbeteren, want telkens brokelen die verder af. Ook andere roggesoorten zijn weder gedaald, vooral Hongaarsche rogge, waarin geregeld zaken van geen grooten omvang plaats vinden.

De stemming voor Plata-maïs was in het begin der afgelopen week zeer gedrukt, zoowel voor stoomende partijen en Maart aflading van den ouden oogst als ter verschepping van den nieuwen oogst in latere maanden. Bij gebrek aan consumptievraag vonden binnenkomende partijen moeilijk koopers en houders moesten concessies doen. Daarna is al spoedig een verbetering ingetreden en ondergingen de prijzen voor Plata-maïs van den ouden oogst een verbetering van verschillende gulden per last, terwijl ook de prijzen aan de termijnmarkten in Argentinië opliepen. Vergeleken bij een week geleden was op Zaterdag het slot voor Maart te Buenos Aires 10 centavos en te Rosario 15

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	23 Febr./1 Mrt. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	23 Febr./1 Mrt. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	24.901	252.782	259.657	3.120	9.630	29.834	262.412	289.491
Rogge	9.955	35.934	20.481	8.000	9.162	—	45.096	20.481
Boekweit	—	1.560	4.034	75	485	—	2.045	4.034
Maïs	32.915	205.623	153.757	430	42.345	40.546	247.968	194.203
Gerst	5.717	116.937	84.263	879	3.115	98	120.052	84.361
Haver	3.690	36.042	33.737	—	1.289	1.529	37.331	35.266
Lijnzaad	1.931	16.118	40.540	11.247	61.189	87.296	77.307	127.836
Lijnkoek	2.969	31.897	33.570	—	—	—	31.897	33.570
Tarwemeel	2.668	14.666	15.920	—	4.157	5.010	18.823	20.930
Andere meelsoorten	256	3.270	1.607	—	—	—	3.270	1.607

centavos hooger. Op Maandag en Dinsdag zijn de termijnmarkten in Argentinië gesloten. Aan de Europeesche markten was de stemming voor maïs op Maandag minder vast en daalden de prijzen met kleine omzettingen weder. Ook nieuwe oogst, ter verscheping gedurende de zomermaanden, werd iets lager aangeboden, doch koopers waren niet geneigd de daarvoor gevraagde prijzen te betalen na de verhooging, welke in den loop der vorige week plaats vond. De prijsverlaging voor Plata-maïs en de flauwere stemming daarvoor vonden grootendeels haar oorzaak in ruimer aanbod van Donau-maïs, ter verscheping in deze en eerstvolgende maanden. Nadat afladers aan den Donau gedurende geruimen tijd terughoudend zijn geweest en niet geneigd tot de in West-Europa maakbare prijzen te verkoopen, zijn zij dringender aan de markt gekomen en zijn vrij aanzienlijke omzettingen tot stand gekomen tot allengs teruglopende prijzen. Het weder is gedurende den laatsten tijd voor de kwaliteit van maïs aan den Donau gunstig geweest en diensgevolge hebben zoowel afladers als koopers meer het vertrouwen gekregen, dat van volgende verschepingen de kwaliteit bij aankomst in West-Europeesche havens wel gezond zal zijn. Het aanbod van spoedig verwachte Donau-maïs is slechts klein en voor partijen, waarvan bij aankomst blijkt, dat de kwaliteit goed is, bestaat goede vraag.

De markt voor gerst wordt in hoofdzaak beheerscht door het aanbod van Russische gerst, waarvan groote hoeveelheden in West-Europeesche havens zijn aangekomen en opgeslagen en ook daarheen onderweg zijn. Geregeld zijn de Russen met gerst aan de markt en de verschepingen van Russische havens zijn groot. Het geregelde ruime aanbod van Russische gerst en de wetenschap, dat ook in de naaste toekomst op ruime aanvoren daarvan kan worden gerekend, maken koopers bangst in gerst iets te ondernemen en diensgevolge is het moeilijk zaken tot stand te brengen. In de afgelopen week bleven de omzettingen klein en werden de prijzen vrij aanzienlijk verlaagd. Zoowel Plata-gerst als Donau-gerst wordt naast de Russische geregeld aangeboden. Van Donau-gerst waren de verschepingen de vorige week zeer klein, en afladers waren niet dringend aan de markt voor de op het oogenblik maakbare prijzen.

Duitsche haver is in de afgelopen week in prijs gedaald, daarna is voor sommige soorten een verbetering ingetreden, welke echter niet algemeen werd gevolgd. Vooral Engeland was gedurende de afgelopen week kooper van Duitse haver, naar Nederland kwamen slechts kleinere zaken tot stand.

SUIKER.

Tengevolge van een gerucht dat het „Single Seller” systeem in Cuba zoude ophouden, verkeerden de suikermarkten gedurende de afgelopen week in uiterst flauwe stemming en bereikten de prijzen het laagste niveau sedert 28 jaar. Een scherp herstel werd echter aan het einde der week veroorzaakt toen genoemd gerucht ongegrond bleek te zijn.

In Amerika werd nog 1.25/32 d.c. c. & fr. New-York voor kleinere partijen „duty free” suiker betaald.

Op de termijnmarkt te New-York werd op 27 Februari een laagterecord gehaald met de volgende noteringen: Mrt. 1.55; Mei 1.64; Juli 1.73; Sept. 1.80 en Oct. 1.84. Spot Centrifugals noteerden 3.77 c. Het slot kwam 7 voor den eersten termijn tot 10 punten voor den laatsten vaster af.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen 53.000 tons, de versmeltingen 43.000 tons tegen 61.000 tons verleden jaar en de voorraden 515.000 tegen 254.900 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Cubaproductie.....	1.550.000	2.275.000	1.700.000
Consumptie.....	10.377	14.410	10.454
Weekontv. afscheephavens...	178.571	232.886	229.964
Totaal sedert 1/1.....	824.415	1.418.045	966.627
Weekexport.....	42.400	123.458	78.937
Totale export sedert 1/1....	297.957	599.067	295.140
Voorraad afscheephavens.....	699.320	820.593	709.706
Voorraad binnenland.....	542.346	842.545	722.919
Aantal werkende fabrieken ..	—	163	169

In Engeland was de stemming eveneens loom. De noteringen op de Londense termijnmarkt volgden de daling in New-York schoorvoetend en de reactie was aan het einde der week ook niet zoo scherp.

De slotnoteringen op de ruwsuikermarkt luiden als volgt:

Maart Sh. 6/2¼; Mei Sh. 6/8¼; Aug. Sh. 7/1½; Dec. Sh. 7/7½.

Van Java wordt een zeer lustelooze markt gerappor-

teerd. De noteringen voor tweedehands partijen brokkel-den met f 0.25 af voor Superieur en met f 0.125 voor Hoofd-suiker.

Hier te lande bestond er op de verlaagde prijzen goede kooplust, zoodat de noteringen niet in dezelfde mate als te New-York fluctueerden; het slot kwam met f 10⅞ voor Febr.; f 10⅞ voor Maart; f 11⅞ voor Mei en f 11¼ voor Aug. De omzet bedroeg 5250 tons.

KATOEN.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '29 tot 21 Febr. '30	Overeenkomstige periode	
		1928/29	1927/28
Ontvangsten Gulf-Havens.	7622	8247	7051
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1066	1495	867
„ „ 't Vasteland etc.	3298	3526	3504
„ „ Japan.....	929	1125	772

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	21 Febr. '30	Overeenkomstig tijdstip	
		1929	1928
Amerik. havens.....	2213	2044	2142
Binnenland.....	1307	937	1023
New York.....	98	83	192
New Orleans.....	497	340	504
Liverpool.....	435	698	547

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.

Manchester, d.d. 26 Februari 1930.

Amerikaansche katoenprijzen zijn sedert onze laatste publicatie weer wat flauwer geworden en een nieuw laagterecord voor dit seizoen werd gisteren bereikt, toen Mid-American „spot” in Liverpool 8.31 d. noteerde; een dergelijk cijfer is sedert April 1927 niet bereikt. Gisterenmorgen noteerden Maart futures 7.94 d., doch later stegen prijzen weer, zoodat het slot 8.03 d. noteerde. Deze daling was voornamelijk een gevolg van speculatieve operaties op Maandag jl. in New-York, doch ook deze markt sloot gisteren 16 tot 23 punten hooger. Deze condities zijn een beletsel voor geregelde zaken, waardoor werkelijke verbruikers aarzelen om tot handelen over te gaan. Intusschen is de afname van den handel gedurende dit seizoen minder dan verleden jaar; die van Groot-Brittannië bedragen 200.000 balen minder, Amerika 165.000 balen en het Continent 422.000 balen. Liverpool-verkoopten bedroegen de vorige week slechts 26.000 balen.

In de Amerikaansche garenmarkt gaat nog weinig om, hoewel de officieele cijfers van de verkoopen in de week eindigende 15 Februari op een betere basis waren dan zij onlangs geweest zijn. Het resultaat van de stemming van de Federatie met betrekking tot den korteren werktijd werd gisteren bekend gemaakt, nl. dat slechts 58.82 pCt. er vóór was, iets meer dan 16 pCt. ertegen, terwijl 25 pCt. niet antwoordde. Er zal dan ook geen georganiseerde werktijdinkrimping plaats hebben, hoewel verschillende spinners hun productie zelf hebben ingekrompen. Naar grove nummers bestaat weinig vraag, doch hier en daar worden goede hoeveelheden medium twist en weft voor export gerapporteerd. De vraag voor de binnenlandsche markt is gering. Ook ringgarens worden moeilijk verkocht, hoewel er biedingen in de markt zijn tegen prijzen, die niemand wil accepteren. Verder zijn er flinke hoeveelheden getwijnde garens verkocht voor de Midlands, alsook voor Indië. Verkoopers van Egyptische soorten rapporteeren over het algemeen, dat er weinig omgaat, zoowel voor de binnenlandsche markt als voor export en meer spindels staan stil. Slechts in enkele gevallen vernamen wij, dat er gisteren flinke hoeveelheden geplaatst waren, daar zaken zich slechts tot kleine hoeveelheden voor dringend gebruik beperkten. Over het algemeen maakt de markt een flauwe periode door.

De voortdurende daling in prijzen van het ruwe materiaal wekt niet veel vertrouwen in huidige doekprijzen. Er bestaat speciaal van Indië een goede vraag naar Prints en ook naar diverse soorten voor de kleinere Oostersche markten, doch hiervan vindt slechts een klein deel zijn weg naar de orderboeken. Dit behoeft geen verwondering te wekken, want hoewel er verschillende koopjes tot stand kunnen komen tengevolge van de dringende behoefte bij fabrikanten, blijken deze bij nader beschouwing toch niet zoo gunstig te zijn. Daar staat tegenover, dat er op de meeste overzeesche markten ongetwijfeld gebrek aan orders bestaat, voorraden

De Afleveringen in Februari waren:

Table with columns for year (1930, 1929, 1928) and rows for in Europa and Ver. Staten v. Amerika, including a Totaal row.

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste twee maanden van het jaar waren 3.874.000 balen tegen 3.728.000 balen in 1929 en 3.984.000 balen in 1928.

Vanaf 1 Juli tot 1 Maart waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 13.901.000 balen tegen 13.472.000 balen in 1928/29 en 15.026.000 balen in 1927/28, terwijl de Afleveringen bedroegen 14.503.000 balen tegen 13.929.000 balen in 1928/29 en 14.985.000 balen in 1927/28.

De zichtbare voorraad was op 1 Maart in Europa 1.431.000 balen tegen 1.532.000 balen op 1 Februari. In Amerika bedroeg hij 852.000 balen tegen 670.000 balen op 1 Februari. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 2.283.000 balen tegen 2.202.000 balen op 1 Februari. Hij bedroeg op 1 Maart 1929 - 2.592.000 balen en op 1 Maart 1928 - 2.591.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 dezer 5.326.000 balen tegen 5.110.000 balen op 1 Februari en 4.997.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Brazilië, waarvan het cijfer van 1 Maart nog niet bekend is, doch die op 1 Februari bedroegen 21.112.000 balen en op 1 Maart 1929 - 11.970.000 balen. Rotterdam, 4 Maart 1930.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Februari in duizenden balen.

Table with columns for years 1930, 1929, 1928, 1927, 1926 and rows for Voorraad in Europa, Stoomend, n. Europa, Voorraad Ver. Staten, Stoomend naar Ver. Staten.

Table with columns for years 1929, 1928, 1927, 1926, 1925 and rows for Voorr. in Pernambuco, Bahia, Victoria, Riode Janeiro, Santos, Paranagua, and a Totaal row.

Op 1 Januari ... 5.094 *5.172 *5.268 *4.911 *5.164

Op 1 Juli ... *5.338 *5.729 *4.720 *4.571 *5.085
*Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Brazilië.

De binnenlandsche voorraden te

Table with columns for Santos and Rio de Janeiro, rows for 1 Juli and 1 Januari for years 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Table with columns for Data, te Rio (Voorraad, Prijs), te Santos (Voorraad, Prijs), and Wisselkoers te Rio op Londen. Rows include 3 Mrt. 1930, 24 Febr. 1930, 17 ' 1930, 3 Mrt. 1929.

TAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹)

Large table with multiple columns for different commodities (TIN, KATOEN, WOL, RUBBER, SUIKER, KOFFIE, THEE) and rows for prices in various currencies and indices.

de huidige officiële noteeringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche. 9) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928). 1) Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloo- pen week	Sedert 1 Juli	Afgeloo- pen week	Sedert 1 Juli
1 Maart 1930..	58.000	2.101.000	176.000	6.625.000
1 Maart 1929..	66.000	1.797.000	231.000	5.882.000

THEE.

Op de theemarkt in de afgelopen week heerschte een levendiger stemming, waarvan voornamelijk de Java-, Sumatra- en Ceylon-theeën profiteerden. Wel bestond er voor de Britsch-Indische soorten meer belangstelling, doch het prijsverloop bleef eenigszins onregelmatig, doch over het geheel genomen vrijwel gelijk.

Daarentegen konden gebroken sorteeringen Java-Sumatra-thee, alsook de betere soorten 3—5 cts. in prijs verbeteren, hetgeen eveneens op de Ceylonthee van toepassing is.

De uitvoer van Nederlandsch-Indische thee uit Nederlandsch entrepôt naar het buitenland bedroeg volgens gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek gedurende Januari slechts 292.000 KG. netto tegenover 638.000 KG. in Januari 1929.

De thee-uitvoer van Formosa bedroeg volgens telegrafisch bericht aan de Vereeniging voor de Thee-Cultuur in Nederlandsch-Indië gedurende het jaar 1929 in totaal 8.386.000 KG. tegenover 8.890.000 KG. in 1928.

Het secretariaat van dezelfde vereeniging maakte bekend, dat de uitvoer van de zwarte thee uit Ceylon over Januari 21.298.000 lbs. heeft bedragen (v. j. 20.105.000).

De belangwekkendste staat, door gemelde vereeniging gepubliceerd, is die betreffende den uitvoer uit alle productie-landen der wereld, uitgezonderd China. Uit deze statistiek blijkt, dat de gezamenlijke uitvoer hiervan gedurende het jaar 1929 heeft bedragen 385.462.000 KG. tegenover 367.123.000 KG. gedurende het jaar 1928. Tot die vermeerdering droegen in hoofdzaak bij Britsch-Indië, Ceylon en Nederl.-Indië met resp.: 9, 6½, en 3¼ miljoen KG. of resp. 5.3 pCt., 6 pCt. en 5.4 pCt.

COPRA.

De markt was gedurende de afgelopen week zeer flauw gestemd. De groote margarinefabrikanten trokken zich aanvankelijk geheel uit de markt terug, en kwamen pas op veel lager niveau weer in de markt. Indië volgde de daling op den voet en offerde dagelijks tamelijk groote quantiteiten. Marseille was eveneens zeer flauw.

De slotnoteeringen zijn:

Nederl.-Indische fms., alle termijnen, f 25½; Nederl.-Indische Mixed, alle termijnen, f 24½.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Door een verlaging der f.o.b.-prijzen kwamen in de afgelopen week meer zaken tot stand en konden bevrachters zonder moeite vroege tonnages tegen zeer lage vrachten verkrijgen. Van New-York zijn twee prompte booten opgenomen naar Antwerpen en/of Rotterdam tegen de basis-vracht van \$ 0.07½ één haven; naar de Middellandsche Zee wordt een afsluiting gemeld tegen \$ 0.11½ voor Februari/Maart, ofschoon voor dezelfde positie reeds een boot tegen \$ 0.11, met de optie Baltimore laden, verkregen werd. Aan het einde der week waren bevrachters terughoudend, maar men verwacht, dat verdere orders op basis van deze afsluitingen aan de markt zullen komen.

Van *St.-John, N.B.* bleef de vraag naar scheepsruimte naar de Middellandsche Zee zeer gering. Nadat een Februari/Maart boot op basis van \$ 0.11½ afgesloten was, werd een boot in dezelfde positie verkregen tegen ½ cent minder. Het laatstgenoemde cijfer is als de hoogste vracht voor verdere afsluitingen te beschouwen.

Van de *Gulf* is niets te doen. Van Montreal willen bepaalde reeders thans \$ 0.10½ naar Antwerpen of Rotterdam accepteren.

Noord-Pacific. De vraag naar graan-booten was slechts matig. Doordat het aanbod van scheepsruimte ook tamelijk schaarsch was, werd een 8500 tonner in het begin der afgelopen week van Vancouver naar Griekenland tegen 20/6 per einde Februari/begin Maart bevracht, gevolgd door de afsluiting van een 6800 tonner per tweede helft Maart, eveneens naar Griekenland tegen 21/3. Op laatstgenoemde basis kunnen verdere booten naar Griekenland geplaatst worden. Buitendien is er een order van ca. 7000 ton per einde April aan de markt naar Lissabon, waarvoor waarschijnlijk 20/- te maken is.

La Plata. De vorige week verliep zeer rustig. Van eenige opleving is geen sprake, integendeel, voor vroege termijnen was de toestand nog slechter. Een 6600 tonner werd van

de Bovenrivier naar Antwerpen tegen 9/6 afgesloten, terwijl een 8000 tonner te Rosario voor Antwerpen in lading werd gelegd tegen 8/-, tegen welk cijfer reeds 6000 ton geboekt werd. Van Bahia Blanca accepteerden groote booten 9/6 naar Antwerpen of Rotterdam, 10/- naar Antwerpen/Hamburg Range met de optie Londen tegen 11/-. Voor Mei-laden is van de Bovenrivier naar U.K./Continent tegen 14/3 gesloten. Dit zou herhaald kunnen worden, ofschoon bevrachters niet al te veel belangstelling toonen om reeds nu voor genoemde positie te sluiten.

Suiker van West-Indië. De toestand was vrijwel ongewijzigd. Een 2900 tonner werd per begin Maart tegen 14/10½, van San Domingo naar U.K./Continent bevracht, alsmede een 3500 tonner per begin April tegen 14/6 in dezelfde richting. Tegen laatstgenoemd cijfer zouden verdere booten per Maart en April geplaatst kunnen worden. Van Cuba werd een boot van 6000 ton, 5 pCt., per 5/20 April naar U.K./Continent tegen 14/3, met de optie San Domingo laden tegen 13/6, afgesloten.

Salpeter van Chili. De Chili-bevrachters zijn vooral nog zeer terughoudend. Slechts eenige kleinere partijen voor Maart lijnruimte werden tegen 13/3 tot 13/6 minus commissie geboekt naar een volle Range van Continentale havens, inclusief Londen. Op deze basis zouden nog een of twee partijen verkregen kunnen worden.

Wat volle ladingen betreft, is er slechts een Maart order van ca. 7000 ton naar Alexandrië tegen 20/-. Booten in deze positie zijn echter schaarsch en voor een passend schip zullen bevrachters ongetwijfeld een iets hoger cijfer in overweging nemen.

Burmah. De vraag naar rijst-booten was zeer gering. In het begin der vorige week werd een 7500 tonner naar Antwerpen/Hamburg Range tegen 17/6 bevracht, optie Gdynia tegen 18/6 voor April laden. Thans is er een definitieve order per April voor een boot tot 8000 ton naar Holland direct tegen 17/-. Hiervoor werden onmiddellijk verschillende booten tegen 17/6 aangeboden, zoodat verwacht wordt, dat de order spoedig tegen een lager cijfer uit de markt zou worden genomen. Van Rangoon werd een Maart lading naar Shanghai tegen 13/- gesloten. Dit kan voor April laden herhaald worden.

Donau en Zwarte Zee. Van den Donau was slechts weinig te doen. Er vond slechts een afsluiting plaats en deze betreft een 5800 tonner naar Antwerpen of Rotterdam tegen 13/9, optie Antwerpen/Hamburg Range tegen 14/3 voor begin Maart laden. Voor April laden zouden handige booten naar Antwerpen/Hamburg Range tegen 15/- geplaatst kunnen worden. Van de Zwarte Zee werden geen afsluitingen gemeld.

Middellandsche Zee. Van eenige verbetering is geen sprake. De vraag naar erts-ladingen is niet toegenomen, aangezien in het bijzonder de Duitsche koopers momenteel geen kooplust toonen. Het aanbod van lading is derhalve slechts zeer gering. Afgesloten werd o.m. Hornillo Baai/Middlesbrough 6/10½, Melilla/IJmuiden 5/-, Bona/Middlesbrough 6/6, Algiers/Rotterdam 4/6, optie Emden 4/9, Huelva/Rouaan 6/3.

De vraag naar fosphaat booten was iets beter. Van Sfax werd tegen 6/- naar Bordeaux, 9/6 naar Cork en van Tunis naar Rotterdam tegen 6/9 bevracht.

Noord-Spanje. In deze afdeling bleef de stemming zeer flauw. Er kwamen slechts twee afsluitingen tot stand, beiden van Bilbao naar Rotterdam tegen 4/9 en Cardiff tegen 5/6.

Kolen van U.K. Ofschoon de uitgaande vrachten niet verbeterd zijn, is de toon ongetwijfeld iets vaster. De vraag is tot nu toe echter nog niet verbeterd, maar de geringste toename in de vraag zou bij den huidige toestand een onmiddellijke stijging der vrachten tengevolge hebben. Naar Zuid-Amerika bleven de vrachten vrijwel gehandhaafd. Van Wales werd o.m. bevracht:

Antwerpen 3/-, Lissabon 6/9, Genua 7/3, Piraeus 8/-, Alexandrië 7/9, Las Palmas 7/-, Rio 14/9, Monte Video 17/-, Fray Bentos 18/- en van de Oostkust: Copenhagen 4/9, Gothenburg 5/3, Rotterdam 3/4½, Genua 6/9, Haiffa 8/9, Adelaide 27/-, Melbourne 26/3, Monte Video 17/3.

RIJNVAART.

Week van 23 Februari t/m. 1 Maart 1930.

De aanvoeren van zeezijde ondergingen geen wijziging. De ruimte bleef bij matige vraag voldoende beschikbaar. De ertsvracht bleef onveranderd genoteerd op f 0.35— f 0.45 per last met resp. 3 en 6 losdagen. Naar Mannheim bedroeg de vracht voor ruwe producten ca. f 1.— ad f 1.10 per ton. De daghuur varieerde tusschen 1¼ en 2 cts. per ton, aflevering losplaats. De stemming bleef lusteloos. Het sleeploon werd genoteerd volgens het 25 cts. tarief.